www.nv-online.info

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадо...
Якуб КОЛАС

№ 9 (4261)

30 студзеня 2018 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

«Народная Воля»
*в **Facebook** www.facebook.com/nv.online.info*
*в **Vkontakte** www.vk.com/nvonlineinfo*

ДЕКРЕТ №1: налог на тунеядство отменен, с 1 января 2019 года трудоспособные неработающие белорусы будут полностью оплачивать некоторые субсидируемые государством услуги

ПРОГНОЗЫ

За визит к терапевту возьмут 13,8 рубля?

За какие услуги могут потребовать с неработающих стопроцентной оплаты? За лечение? За услуги ЖКХ? За проезд в общественном транспорте?

Может, неспроста в начале января чиновники озвучили стоимость одного посещения поликлиники – 13,8 рубля за визит к терапевту или узкому специалисту. В государственных клиниках уже давно установлены тарифы по оплате пребывания в стационарах. Так, например, койко-место в Республиканском клиническом медцентре Управделами президента, так называемой лечкомиссии, стоит в сутки 41 рубль. Это, естественно, без лечения и без завтраков-обедов-ужинов. Место в палате повышенной комфортности в 9-й Клинической больнице Минска обходится пациенту в 10 рублей 30 копеек в сутки.

Нам не устают повторять, что и за талончики в общественном транспорте мы недоплачиваем, и за отопление в квартирах, и за пребывание детей в детских садах, и еще много за что. Однако насколько правомерным будет обязательное взимание такой платы с неработающих белорусов?

– Не так много сфер, которые могут быть задействованы в механизме полной оплаты потребленных услуг. Медицинское обслуживание у нас по Конституции бесплатное. Всем по потребности предоставляет (*государство* – **Ред.**) медицинскую помощь – как занятым в экономике, так и незанятым, – прокомментировал порталу TUT.by один из разработчиков декрета, директор Института экономики НАН **Валерий Бельский**. – В сфере ЖКХ есть возможность ввести полную оплату услуг для неработающих граждан. Но в ближайшей перспективе останется только два вида услуг, которые будут субсидироваться государством и за потребление которых неработающие граждане могут платить по 100-процентному тарифу, – отопление и обеспечение топливом.

БЛИЦ-КОММЕНТАРИЙ

«Это попытка переложить ответственность на Совмин»

Многие эксперты сходятся во мнении: в новом декрете нет никакой конкретики, поэтому и комментировать пока нечего. **Александр Соснов**, экс-министр труда и соцзащиты не исключает, что через год власти вообще откажутся от идеи гоняться за тунеядцами.

– Мне кажется, появление декрета в таком виде – это попытка Александра Лукашенко снять с себя ответственность, переложить ее на Совмин: мол, царь хороший – бояре плохие, – говорит Александр Соснов. – И как будет выкручиваться правительство, я понятия не имею. Допустим, комиссии определят тунеядцев. И что? Людям, как в гетто, бирку повесят? Ибо как определить, что в общественном транспорте едет, например, тунеядец? Или такая ситуация: на улице человеку стало плохо. Вызвали «скорую», госпитализировали, оказали помощь, а через день-два выясняется, что он тунеядец, а заплатить за лечение ему нечем?!

Не удивлюсь, если через год Совмин разведет руками: мол, сложно определить список услуг, – и всю эту идею заставить тунеядцев работать по-тихому похоронят.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

РЕЗОНАНС

Нужно сделать все, чтобы люди работали и не уезжали из страны

Вот что пишут люди о новой инициативе властей в социальных сетях.

«У нас в райцентре раньше было несколько строительных организаций, автопарк, несколько автоколонн. Люди имели работу, соответственно район имел деньги в бюджете. Теперь ничего этого нет, смотрим, кто остался: исполком (здание увеличили вдвое, места им не хватает), милиция (их штат тоже разросся), больница и МЧС. И всё это ребята, которые только берут из бюджета, но ничего туда не кладут. Вот и весь расклад, и такая ситуация, думаю, везде. Беларусь уже свой долг обслуживать не в состоянии, не то чтобы всех прокормить. И вот тут власти необходимо принять решение – что делать дальше. Они, похоже, уже свой выбор сделали, но это ошибочное решение».

«Какой-то абсурд! Ведь в малых городах остро стоит проблема безработицы. Там просто нет работы! И такие «тунеядцы» лишатся, например, медицины? Так начнется мор… Думает ли об этом власть?»

«Все хотят работать! Дайте работу хотя бы за 800 рублей».

«Неужели не ясно, что нужно сделать, чтобы люди работали и не уезжали из страны:

– отменить контракты;

– сделать зарплату минимум 500 у.е.;

– строить агрогородки и жилье на селе;

– тунеядцам (не работающим более 5 лет и не имеющим стажа 10 и более лет) платить налоги!»

«Все дело в том, что безработица растет, особенно в малых городах и поселках: там и рады были бы работать, да работы нет. Так что я считаю этот декрет еще хуже прежних. Это будет, во-первых, большая неуплата комунальных услуг, а медицинское обслуживание, точнее его недоступность, приведет к распространению инфекций, потому что безработному не за что будет посещать врача. Так что те, кто разрабатывал эти законы, оторваны от жизни в полном смысле».

«Что ж получается: я отработаю 20 лет, вдруг окажусь без работы и должна платить за медуслуги?! Это как можно было додуматься до таких декретов?!»

***

Конечно, по откликам в социальных сетях объективный вывод сделать трудно. А потому «Народная Воля» приглашает к серьезному разговору специалистов, квалифицированных работников предприятий, сотрудников научных учреждений, юристов и, конечно же, представителей властных структур.

СВАБОДА СЛОВА

Беларуская асацыяцыя журналістаў звярнулася ў Канстытуцыйны суд

ГА "Беларуская асацыяцыя журналістаў" і РПГА "Беларускі Хельсінкскі камітэт" накіравалі сумесны зварот у Канстытуцыйны суд Беларусі з просьбай выказацца адносна прававой нявызначанасці, у выніку якой журналістаў прыцягваюць да адказнасці па артыкуле 22.9 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях. У звароце падрабязна апісваюцца сітуацыі, калі беларускія суды накладаюць штрафы па артыкуле 22.9 КаАП ("Парушэнне заканадаўства аб СМІ") на фізічных асоб за супрацоўніцтва з замежнымі СМІ без акрэдытацыі.

У звароце адзначаецца, што артыкул 22.9 КаАП, а тым больш частка 2 дадзенага артыкула, прадугледжваюць адказнасць за незаконны выраб і распаўсюджванне прадукцыі СМІ. Згодна з дзеючым законам "Аб СМІ", выраб прадукцыі СМІ з'яўляецца выключна прэрагатывай юрыдычнай асобы (п.20 арт.1).

У сувязі з гэтым ГА "БАЖ" просіць Канстытуцыйны суд прыняць рашэнне, у якім сфармуляваць канкрэтным дзяржаўным органам Беларусі прапановы па ўнясенні адпаведных змен у заканадаўства ў сферы СМІ.

– Мы ўвесь час звяртаем увагу на тое, што дзейнасць міліцыі і судоў у праследзе журналістаў па арт.22.9 КаАП не адпавядае закону "Аб СМІ".

Таму мы просім Канстытуцыйны суд звярнуць увагу дзяржаўных органаў на супярэчнасці ў заканадаўстве і прапанаваць кампетэнтным органам скасаваць супярэчнасці, тым самым спыніць праслед журналістаў", – гаворыць юрыст ГА "БАЖ" **Алег Агееў**.

ВЫБАРЫ-2018

«Кандыдат жа павінен нешта абяцаць…»

Учора карэспандэнт "Народнай Волі" правёў тры з паловай гадзіны ў пошуках перадвыбарных пікетаў кандыдатаў у мясцовыя Саветы дэпутатаў і адсочванні іх актыўнасці.

Пачалі з раёнаў, аддаленых ад цэнтра беларускай сталіцы. Першым прыпынкам рэдакцыйнай машыны стала Малінаўка. Тут найбольш ажыўленае месца – пляцоўкі ля гіпермаркета "Прастор" і гандлёвага цэнтра "Кірмаш". Бачым: стэнды для агітацыі, на якіх наклеены ўлёткі кандыдатаў, ёсць, а саміх агітатараў – няма.

Тая ж карціна і на Каменнай Горцы і па вуліцы Прытыцкага.

– Едзем у цэнтр, – папрасіў я рэдакцыйнага кіроўцу, разлічваючы, што дзе-дзе, а ў раёне праспекта Незалежнасці нехта з пікетоўшчыкаў стаяць усё ж будзе. Тым больш што ў прыватнай размове старшыня руху "За Свабоду" Юрась Губарэвіч выказаўся ў тым духу, што ў панядзелак ён будзе ладзіць пікеты. Напрыклад, на плошчы Калініна. Але і плошча Калініна, і мікраараён "Усход", і мікрараён "Уручча-6" аказаліся без пікетаў, быццам бы выбарчай кампаніі не існуе.

Першы "працуючы" пікет мы знайшлі ля кінатэатра "Кіеў": пад чырвона-зялёным сцягам стаяла адзінокая жанчына.

– Стаім мы тут штодня з 12 да 14, – распавяла яна. – Агітуем за галоўнага ўрача 16-й гарадской паліклінікі Алу Марцішэвіч.

На маё рэзоннае пытанне, чаму пра сябе агітатарша гаворыць у множным ліку, суразмоўца заўважыла:

– Нас тут трое ў пікеце, проста сяброўкі мае пайшлі пагрэцца, хутка вернуцца.

А далей дыялог адбыўся прыкладна такі:

– Вы добраахвотна ўліліся ў каманду Алы Марцішэвіч, каб за яе агітаваць?

– Не, не добраахвотна, лепш у гэты час працавала б…

– Вы яе падначаленая?

– Не.

– Як людзі рэагуюць на вашы пікеты?

– Яны ўвогуле мала выбарамі цікавяцца. А рэагуюць, ведаеце, па-рознаму. Нехта падтрымлівае, нехта абразліва называе і нас, і нашага кандыдата "дармаедамі".

Я бяру ўлётку Алы Марцішэвіч. Маленькі аркушык паперы фармату А5. Там акрамя скупых біяграфічных звестак утрымліваюцца і кандыдацкія абяцанкі. Так, спадарыня Марцішэвіч сярод іншага абяцае, што будзе дабівацца для жыхароў акругі *"будаўніцтва сацыяльных аб'ектаў (дзіцячага садка, школы, паштовага аддзялення ў мікрарёне "Навінкі"), вырашаць праблемы транспартнага злучэння"*.

Як высветлілася, спадарыня Марцішэвіч – дзейны дэпутат мясцовага Савета. Што ж перашкодзіла ёй вырашыць гэтыя пытанні падчас свайго цяперашняга дэпутацкага тэрміну?

– Павінен жа кандыдат нешта абяцаць… – адказала мне яе агітатарша.

Для таго каб на ўласныя вочы засведчыць людскую актыўнасць ля пікета, застаюся хвілін на дваццаць. За гэты час да стэнда с фотаздымкам Марцішэвіч падышоў адзін мужчына, на выгляд глыбока пенсіённага веку. Пастаяўшы і даведаўшыся, хто балатуецца, ён заключыў:

– Ведаю гэтага ўрача, няхай і далей дэпутацтвуе.

Яшчэ адзін перадвыбарны пікет мы знайшлі ў раёне плошчы Якуба Коласа. Пад сцягамі "Белай Русі" двое агітатараў распавядаюць пра прарэктара па вучэбнай рабоце БНТУ Аляксандра Бахановіча. Распавядаюць яны пра яго пераважна самім сабе, бо ніякай актыўнасці ля пікета мы не заўважылі. Пастаяўшы побач каля паўгадзіны і ўпэўніўшыся, што людзей на ажыўленым праспекце Незалежнасці пікет не цікавіць, падыходжу да яго арганізатараў.

– Мы тут стаім штодня з 14 да 16, – тлумачылі агітатары. – Для вас, газетчыкаў, можам засведчыць, што цікавасць у людзей да выбараў нізкая. Раз вы прыехалі, то, можа, напішыце нейкі наказ для нашага кандыдата. Вось мы тут скрыню спецыяльную падрыхтавалі…

Я напісаў. Мяне сфатаграфавалі для "справаздачнасці". Відаць, каб паказаць свайму кандыдату, як "кіпіць праца на пікетах". У адказ я таксама дастаў фотатэхніку і сфатаграфаваў сумуючых агітатараў. На тым і развіталіся.

Да мясцовых выбараў у краіне засталося крыху больш за два тыдні…

Віталь ГАРБУЗАЎ.

УВАГА!

Да 25 рублёў…

З 31 студзеня зменіцца штраф за неаплачаны праезд у сталічным грамадскім транспарце.

У ГП «Мінсктранс» паведамілі, што безбілетны праезд на ўсіх відах гарадскога транспарту без наяўнасці дакумента, які пацвярджае права на льготны праезд, цягне за сабой накладанне штрафу ад 0,5 да 1 базавай велічыні (ад пяці дзясятых да адной базавай велічыні). Да гэтага часу штраф быў фіксаваны і ў апошні час складаў 0,5 базавай велічыні.

Тлумачэнні аб тым, ад чаго будзе залежаць сума штрафу (ад 12,5 да 25 руб.), паводле слоў прадстаўнікоў «Мінсктранса», будуць дадзены пазней.

ЗАПРАШЭННЕ

Чакаем Вас, Зянон Станіслававіч…

Паэт і грамадскі актывіст Славамір Адамовіч звярнуўся з адкрытым лістом да беларускага нацыянальнага лідара ў выгнанні З.Пазьняка. Вось яго тэкст з некаторымі скарэчэннямі.

***

Паважаны Зянон Станіслававіч! Я не ведаю ўсіх нюансаў Вашага шматгадовага знаходжання за межамі Бацькаўшчыны, але, грунтуючыся на ўласным досведзе выжывання паводле Дублінскай канвенцыі 1990 года і як грамадзянін Рэспублікі Беларусь, бяру на сябе смеласць прапанаваць Вам наведаць нашу краіну з нагоды святкавання надзвычайнай даты ў гісторыі нашага народа – 100-й гадавіны з часу абвяшчэння БНР.

Ведаю, што такая прапанова многімі нядобразычліўцамі будзе расцэнена як «чарговая правакацыя». Гэта не навіна для мяне. Аднак я ведаю і тое, што словы без спраў мёртвыя. Вядома, не мне Вам тлумачыць, што... адбываецца глыбокая сацыяльная, палітычная, канфесійная і ўрэшце духоўная атамізацыя грамадства... Дух народа сцяты ў абцугах…, але не да безнадзейнасці. У нас, беларускіх патрыётаў-нацыяналістаў, ёсць магчымасць перавесці патэнцыйную энергію 2018 года як Года БНР у кінетычную з пастаяннай дынамікай росту. Іншымі словамі, Вас, Зянон Станіслававіч, чакаюць нават тыя, хто ўжо даўно і незваротна паставіў толькі на ўласныя сілы. Самае кур'ёзнае, бадай, у тым, што Вашаму прыезду спрыяе і ўвядзенне так званага бязвізу на нашай заходняй мяжы. Варта толькі пісьменна выкарыстаць сітуацыю.

Не сумняваюся: калі аднойчы мы пачуем, што Зянон Пазьняк сёлета збіраецца наведаць Беларусь, то нават не дзясяткі, а сотні аўто Вашых прыхільнікаў, апалагетаў і проста суайчыннікаў гатовы будуць сустрэць Вас на любым памежным пункце пропуску і забяспечаць належны эскорт. Менавіта Ваш прыезд у Беларусь з паўнамоцтвамі ад Рады БНР альбо ўласна яе прадстаўнікамі стаўся б найярчэйшым і найістотным момантам адзначэння сотай гадавіны з часу прыняцця Трэцяй Устаўной Граматы.

Са свайго боку ў выпадку Вашага прыезду гарантую Вам самы цёплы прыём у самым цэнтры Беларусі – у Мар'інай Горцы, а таксама калектыўнае фота на фоне бела-чырвона-белага сцяга, які і сёння лунае на сцягары над маёй беларускай сядзібай.

Спакойнага ўезду і прыязных памежнікаў, Зянон Станіслававіч!

***

Даведацца, як адрэагаваў на зварот Славаміра Адамовіча Зянон Пазьняк, пакуль не атрымалася, бо ён, паводле інфармацыі яго паплечнікаў, зараз знаходзіцца ў Амерыцы, але на тэлефанаванні ўжо амаль тыдзень не адказвае

«Тут няма нават пра што казаць…»

А вось як пракаментаваў гэты зварот намеснік старшыні КХП – БНФ **Юрась БЕЛЕНЬКІ**:

– Няўжо няма больш інфармацыйных падзей, як толькі абмяркоўваць заяву Адамовіча? Усім жа вядома яго эпатажная фігура, таму тут няма нават пра што казаць. Славамір Адамовіч дае гарантыі бяспекі Зянону Станіслававічу, калі той прыедзе ў Беларусь? Хто ты, каб даваць гарантыі? А я ўжо сто разоў казаў, што Пазьняку небяспечна вяртацца дадому.

– А многія, спадар Беленькі, наадварот лічаць, што Пазьняку ўжо даўным-даўно нішто не пагражае. Ды і святкаванне 100-годдзя БНР – даволі значная падзея, чаму б Зянону Станіслававічу сапраўды не прыехаць на Радзіму…

– Ён жа з розуму пакуль не выжыў, каб вяртацца. Тым больш што і ў Нью-Ёрку будзе маштабнае святкаванне гадавіны стварэння БНР. А чаго сюды прыязджаць? Каб быць знішчаным?..

***

Як кажуць, без каментарыяў.

ОФИЦИАЛЬНО

Пересмотреть сроки обучения!

Заместитель премьер-министра Беларуси **Василий Жарко** поручил к концу февраля определиться со сроками обучения в учреждениях образования Беларуси.

«Пересмотрите сроки обучения. Сегодня в одном вузе экономистов готовят 4,5 года, в другом – 4 года? – цитирует Жарко БЕЛТА. – Должен быть один стандарт подготовки для всех, политику в этом вопросе должен определять ведущий профильный вуз».

КОНКУРС

Беларусь выступит на «Евровидении» в первом полуфинале

Вчера прошла жеребьевка распределения стран-участниц по двум полуфиналам конкурса.

В первом полуфинале 8 мая вместе с представителем Беларуси выступят и проголосуют Болгария, Литва, Албания, Чехия, Бельгия, Исландия, Азербайджан, Израиль, Эстония, Швейцария, Финляндия, Австрия, Ирландия, Армения, Кипр, Хорватия, Греция и Македония. Имя исполнителя, который представит Беларусь на международном конкурсе, пока не известно.

Второй полуфинал пройдет 10 мая, а финал – 12 мая. Прямую трансляцию двух полуфиналов и финала будет вести телеканал Белтелерадиокомпании – «Беларусь 1».

ЧУЛІ?

Плюс пяць...

Беларуская дэлегацыя атрымала пяць дадатковых пуцёвак для ўдзелу ў зімовай Алімпіядзе.

Нагадаем, што днямі быў агучаны спіс з 28 спартсменаў, якія прадстаўляць Беларусь на Гульнях-2018 у Паўднёвай Карэі.

Зараз стала вядома, што дзве дадатковыя пуцёўкі атрымаюць прадстаўнікі лыжных гонак і тры – канькабежцы. Праўда, пакуль яшчэ не вядома, хто менавіта скарыстаецца гэтымі пуцёўкамі.

Віктар ШПАК.

СТОП-КРАН

Расія тармозіць беларускую прадукцыю

"Россельхознадзор" паведаміў, што з 31 студзеня 2018 года ўводзяцца часовыя абмежаванні на пастаўкі прадукцыі беларускай кампаніі "Бабушкина крынка" на тэрыторыю Расіі.

Прычынай забароны называецца тое, што ў сухім малацэ, якое гэтая кампанія пастаўляе ў Расію, былі выяўлены антыбактэрыяльныя прэпарат норфлаксацын.

КАДРЫ

Вызвалены...

***Тарас Надольны** пакідае пасаду першага намесніка старшыні праўлення Нацбанка па пагадненні бакоў.*

Акрамя таго, ён вызвалены ад пасады члена праўлення Нацбанка. Адпаведны ўказ 29 студзеня падпісаў кіраўнік Беларусі **Аляксандр Лукашэнка**.

Намеснікам старшыні праўлення Нацбанка Тарас Надольны працаваў у 2010–2013 гадах, з красавіка 2013-га стаў першым намеснікам старшыні праўлення Нацбанка.

SOS!

Из четырех озер людям не оставили ни одного

Деревня Бобруйщина Глубокского района.

Ее окружают четыре озера – очень красивые, чистые. Рыба здесь водилась всегда, люди не жаловались. Единственное ограничение когда-то вводил местный ксендз, в честь которого и назвали одно из озер – Ксендзово, самое маленькое из четырех, но и самое рыбное. Он просил, чтобы местные жители во время нереста рыбу не ловили, объясняя, что озеро является региональным нерестилищем. Предупреждал, что если не хотят уничтожить рыбу во всем районе, то должны потерпеть.

На это озеро не покушались ни при панах, ни при коммунистах. Даже во время перестройки, в смутные времена, когда в районе, по недосмотру властей действовала, прямо скажем, банда артельщиков из нарочанских краев, вооруженных электротралом и охранной грамотой и вычистивших в районе большое количество озер, Ксендзово не тронули.

А вот остальные три озера: Белое, Кривое и Боброво «почистили», некому было заступиться. Рыба в водоемах пропала, какое-то время было тихо. Местные погоревали, но стали ждать лучших времен, внимательно наблюдая и пресекая любую непонятную активность возле своих озер.

Как черт из табакерки

Беда пришла неожиданно в виде нового соседа, который, выскочив как черт из табакерки, каким-то совсем непонятным образом арендовал на отшибе в лесу возле озера Кривого весьма порядочный кусок земли – с виду на полтора-два гектара. И все бы ничего, но неожиданно выяснилось, что он не просто арендовал землю, но и прихватил в довесок все озеро!

Захват был довольно масштабный. Попытались разобраться. Но все хранилось в глубочайшей тайне, и только спустя некоторое время прошел слух, что это какой-то силовик из Минска, из охраны президента, и к нему лучше не приближаться, очень буйный.

Судя по масштабам захваченной территории, слух был похож на правду – человек со связями. Народ смирился, тем более что оставались еще три озера. И только много лет спустя секрет открылся. Оказалось, что никакой это не «человек президента», а предприниматель из Минска. Что оформил он аренду озера через свое предприятие и вскоре стал, ну просто по чистой случайности, зятем председателя местного сельского Совета. Обидно было узнать правду, но время было упущено.

Второй удар пришелся через лет пять после первого. Два озера арендовало местное лесничество. Люди промолчали и на этот раз, все-таки госпредприятие. Правда, так как это было госпредприятие, то и толка от такой аренды было немного. Местным жителям никто не мешал ловить рыбу, а лесхоз ставил сети под чутким руководством своего бригадира. Приезжали раза два-три в неделю, вынимали пойманную рыбу и уезжали, оставив сети на прежнем месте.

На удивление арендаторов, рыба в их озерах вскоре исчезла, приезжать стали все реже и реже. Местный люд стал ждать следующего рыбного урожая.

И вот в озере Белое опять стала плескаться всякая живность. Но неожиданно на берегу появился информационный щит с надписью, что озеро в очередной раз сдано в аренду! Как, кому и на каких условиях, почему опять без ведома местных жителей? Интрига! Да нет, никакой интриги, ответ прост, как апельсин. Арендатор – КФХ «Бобруйщинское». А руководитель данного хозяйства – «старший по уничтожению рыбы в озерах» в бытность работником лесничества, а ныне – супруг председателя местного сельсовета. Видимо, опять по чистой случайности!

И все же народ у нас мирный, терпеливый, «воевать» не стали, хотя бдительность жителей обострилась до предела. У нас осталось всего два озера. И очередная новость не заставила себя ждать.

Однажды на берегу озера Боброво появился человек, отмечавший краской отдельные деревья, практически в людских огородах. На вопрос «Зачем?» ответил, что будет их убирать, так как арендует озеро, а деревья мешают его грандиозным планам. Так как это был все тот же супруг местного председателя, все поняли, что шутки закончились, что этот рубеж – последний. Вот так с февраля 2016 года началось сражение местных жителей за озера.

Вмаглую

Послали письма в Министерство сельского хозяйства и Государственную инспекцию охраны животного и растительного мира. Получили довольно бодрые, вразумительные ответы, вполне отвечающие общественным интересам. Нам сообщили, что мнение услышано и будет учтено при дальнейшем планировании работы соответствующих учреждений. «Учли» с точностью до наоборот.

В феврале 2017 года мы случайно узнали, что Глубокским РИК были проведены торги в форме конкурса на предоставление права аренды рыболовных угодий. По итогам торгов два последних озера вблизи деревни Бобруйщина перешли к руководителю КФХ «Бобруйщинское», супругу председательши местного сельсовета. По горячим следам жители деревни направили во все инстанции письма, в которых ставилась масса вопросов. Почему все произошло тайно, без уведомления местных жителей? Почему чиновники, усыпив бдительность людей предварительными ответами, не нашли возможности выполнить свои обещания? Почему сдаются озера, примыкающие к деревне и имеющие с ней непосредственную границу? Почему сдаются озера, которые по рекомендации Государственной инспекции охраны животного и растительного мира сдавать в аренду нецелесообразно? Почему во всех документах местные озера привязываются к таким точкам, как город Глубокое и деревня Леоновичи; почему – не к Парижу?..

Так и пишут – километр от деревни Леоновичи. К деревне, которая осталась только в нашей памяти. Хотя правильнее было написать «за огородами деревни Бобруйщина». Может, с этого и начинаются фальсификации при вынесении решения об аренде? Как так получилось, что решение по аренде озер принято, несмотря на явное наличие конфликта интересов, а подоплека в данном деле настолько очевидна, что даже стыдно обсуждать. Мы, конечно, прекрасно понимаем, что председатель сельсовета последний год занимает этот пост, для него, можно сказать, дембельский аккорд, премия за работу. Но нельзя же просто так, вмаглую, наплевав на интересы жителей, которых согласно должности необходимо защищать, сделать все точно наоборот. И это все при том, что семья руководителя КФХ «Бобруйщинское» живет на берегу рыбного водоема. Правда, в другом населенном пункте, но брать озеро в аренду не спешит. И правильно делает, соседи не поймут такой выходки, возможны нехорошие последствия. Поэтому легче измываться над людьми в отдалении, за десять километров.

Никто не хочет слушать...

Конечно, в нашу деревню приезжали чиновники, беседовали с местными жителями, организовывали встречи в Глубоком и при этом, как мантру, повторяли, что все сделано по закону, в наших же интересах. В наших?!

Мы им отвечали, что будем добиваться справедливости. Не образумится районное начальство – обратимся к областному, республиканскому, в конце концов есть суд и пресса, общественное мнение. Во время защиты своих интересов пришлось ознакомиться со стилем работы белорусского чиновничества. Очевидно, что нас не выпускают за пределы области. Ответ на последнее письмо, адресованное главе Администрации президента Республики Беларусь Н.И.Кочановой, опять пришел из Витебского облисполкома. Но позицию области мы прекрасно знаем – два ответа уже в коллекции имеются, и, несмотря на убедительнейшую просьбу не отправлять письмо туда на рассмотрение, а разобраться самостоятельно, получили третий ответ из той же организации, несмотря на прямо противоположное требование президента. *«Люди обращаются сюда как в последнюю инстанцию. Потом – только к господу Богу. И как мы работаем? Мы отправляем, как в советские времена, граждан к тем, на кого они жалуются — на местные органы власти. Вот тут надо фильтровать. Если человек обращается по каким-то вопросам к нам, и только мы должны и можем решить этот вопрос, отфутболивать нельзя. Уделите этому направлению серьезное внимание. Если нужно, поменяйте там весь состав, который занимается бюрократической работой...»*

Простите, не удержался от цитаты, уж больно здорово сказано! Только где это все?

Мы опять видим озабоченные лица местных чиновников, готовящих ответ на письмо, адресованное не им. Приехали, поговорили со старостой деревни, человеком в целом неплохим, но для опроса совсем не подходящим, так как помимо непонятно кем возложенных на него обязанностей старосты он по совместительству работает у нашего обидчика то ли егерем, то ли плотником, может, кассиром, принимающим деньги и выписывающим путевки на рыбную ловлю. В любом случае сказать что-то против своего кормильца он не может. Видимо, потому его и выбрали для беседы.

Прошли мы и через суд. Руководитель КФХ «Бобруйщинское» подал против нас иск о защите чести и достоинства, а заодно и деловой репутации предприятия. Правда, на суде ему пришлось услышать все, что люди о нем думают. У нас была небольшая надежда, что он сделает выводы, но, к сожалению, не сделал, а только еще больше обозлил жителей деревни.

Мнение о том, что происходит, нужно было спросить у тех людей, которые пришли в суд в качестве ответчиков. В конце концов чиновники, приезжающие в деревню и пытающиеся уговорить жителей на капитуляцию, могли просто прочитать протокол судебного заседания, там были ответы на задаваемые ими вопросы, сэкономили бы бензин и время. Или, например, опросить жителей деревни, которые рвались на судебное заседание и просили судью признать их тоже ответчиками. Но строгий судья не принял их порыва. Опросить тех бабушек и дедушек, которые, прекрасно понимая, что происходит, просят нас, людей помоложе, но тоже не мальчиков, ни в коем случае не останавливаться и довести дело до конца, не оставлять их один на один с местным начальством.

Можно было опросить ребят, занимающихся подводной охотой. Мне пришлось пообщаться с ними несколько раз возле озера Белое. Эти видят немного больше, чем хотелось бы некоторым. И, по их словам, это уже не озеро, а пустыня, через тридцать-сорок метров перегороженная сетями.

Многим есть что сказать, да никто не хочет слушать!

Андрей ШЕМЯТОВЕЦ.
Глубокский район.

ЗЕРКАЛО

ОНИ – НЕ ИЗ НИЩИХ

О чем свидетельствуют декларации о доходах кандидатов в депутаты местных Советов

На сайте Центризбиркома до сих пор невозможно ознакомиться с декларациями тех, кто баллотируется в депутаты. Нет такой информации и на сайтах региональных исполкомов. Почему Центризбирком не публикует декларации кандидатов в депутаты местных Советов?

– *В принципе это право комиссий – публиковать на сайте либо информировать через средства массовой информации*, – объясняют в Центризбиркоме. – *У нас даже в методичке написано: «...до сведения избирателей должны быть доведены информация об их доходах и имуществе в объеме, определенном Центральной комиссией. Способ информирования избирателей... определяется решением соответствующей избирательной комиссии». Кто-то разместит эту информацию на плакатах, кто-то – в средствах массовой информации.*

«Народной Воле» удалось разыскать декларации о доходах некоторых кандидатов в депутаты. Богатые или бедные люди идут в местные Советы – смотрите сами, в данном случае цифры говорят сами за себя.

Заметим лишь, что все декларации представлялись за 2016 год.

Сегодня мы публикуем сведения, которые указали в своих документах кандидаты в Минский областной Совет депутатов. В следующих номерах – изучим декларации других претендентов на депутатский мандат.

Водный мотоцикл, снегоход и резиновая лодка

Начальник Заславского района электрических сетей филиала «Минские электрические сети» **Николай Лапицкий**: общая сумма годового дохода – 17.887,65 белорусского рубля. В пересчете на доллары получается в месяц около **745 долларов** (*математика простая – общую сумму делим на курс доллара, а полученный результат – на 12*).

Известный бизнесмен, член президиума Совета по развитию предпринимательства, гендиректор совместного общества с ограниченной ответственностью «Хенкель Баутехник» **Сергей Новицкий**: общая сумма годового дохода за 2016 год составила 162.353,44 белорусского рубля. В собственности имеет два земельных участка и жилой дом, квартиру, легковой автомобиль.

Директор Новопольского государственного аграрно-экономического колледжа **Сергей Лукашевич**: общая сумма годового дохода 17.090,25 рубля. В собственности имеет две квартиры, автомобиль.

Генеральный директор Минского районного унитарного предприятия «Агрокомбинат «Ждановичи» **Григорий Чуйко**: общая сумма годового дохода составила 36.538,52 рубля (в эквиваленте – больше 1500 долларов в месяц). В собственности имеет квартиру, гараж, автомобиль, по наследству – два земельных участка в Витебской области.

Директор Минского государственного областного колледжа **Вадим Дордало**: общая сумма годового дохода 17.971,40 рубля. В собственности имеет автомобиль.

Директор дошкольного Центра развития ребенка «Колосок» **Людмила Подлужная**: общая сумма годового дохода 11.317,25 рубля. В собственности имеет жилой дом, земельный участок.

Директор открытого акционерного общества «Михановичский логистический центр» **Андрей Пужевич**: общая сумма годового дохода 50.165,40 рубля. В собственности имеет земельный участок, 3 жилых дома, автомобиль, прицеп.

Главный врач государственного учреждения «Минский областной центр гигиены, эпидемиологии и общественного здоровья» **Владимир Рызгунский**: общая сумма годового дохода 17.875,24 рубля. Имеет 1/3 долю в праве собственности на квартиру; жилой дом, автомобиль, мотоцикл, трактор.

Индивидуальный предприниматель, член Партии БНФ **Илья Добротвор**: общая сумма годового дохода 46.771,34 белорусского рубля, 50.000 российских рублей. Имеется земельный участок в пожизненно наследуемом владении.

Учитель начальных классов Колодищанской средней школы **Ирина Данилец**: общая сумма годового дохода – 11.239,21 рубля.

Председатель Боровлянского сельского исполнительного комитета **Жанна Воробей**: общая сумма годового дохода за 2016 год составила 15.343,98 рубля. В собственности имеет изолированное помещение (квартиру).

Замдиректора транспортно-экспедиционного частного унитарного предприятия «РАЛАДОС» **Луис Александр Мариович Росс-Анашенков**: общий годовой доход за 2016 год составляет 149.020,51 рубля. Доли в уставных фондах юридических лиц – УП «РАЛАДОС» – 100%, ООО «РАЛАДОС плюс» – 100%, ООО «РАЛАДОС» (Российская Федерация) – 50%, ООО «РАЛАДО.С» (Российская Федерация) – 50%. Кстати, был осужден 25 октября 2005 года судом Московского района г.Минска по ч.2 ст.431 (дача взятки) Уголовного кодекса Республики Беларусь. В соответствии со ст.99 Уголовного кодекса Республики Беларусь судимости не имеет.

Заместитель главного врача по организационно-методической работе учреждения здравоохранения «Минская областная детская клиническая больница» **Марина Тихоновец**: общий годовой доход за 2016 год составляет 18.864,33 рубля. В собственности имеет изолированное помещение (квартиру).

Индивидуальный предприниматель, медиатор **Ольга Белевцова**: общая сумма годового дохода 33.853,64 рубля. В собственности имеет земельный участок, капитальное строение (жилой дом), изолированное помещение, легковой автомобиль.

В 2008 году судом Минского района осуждена по ч.1 ст.209 (мошенничество) и ч.1 ст.431 (дача взятки) Уголовного кодекса Республики Беларусь. В соответствии со ст.99 Уголовного кодекса Республики Беларусь судимости не имеет.

Государственный медицинский судебный эксперт управления судебно-медицинских экспертиз управления Государственного комитета судебных экспертиз Республики Беларусь по Минской области **Мария Войтович**: общая сумма дохода за 2016 год составила 9269,02 рубля. В собственности имеет легковой автомобиль.

Директор коммунального дочернего производственного унитарного предприятия «Водоканал Минского района» **Дмитрий Дрозд**: общая сумма годового дохода за 2016 год составила 16.762,10 рубля. В собственности имеет изолированное помещение (квартиру), легковой автомобиль.

Главный врач учреждения здравоохранения «Минская ордена Трудового Красного Знамени областная клиническая больница» **Андрей Королько**: общая сумма годового дохода за 2016 год составила 26.392,43 рубля. В собственности имеет квартиру.

Директор ООО «Промхимгрупп» **Виталий Радьков**: общая сумма годового дохода за 2016 год составляет 10.465,53 рубля. В собственности имеет 2 земельных участка, 2 жилых дома в Лепельском районе Витебской области, земельный участок и жилой дом в аг. Острошицкий Городок Минского района, 3 прицепа к транспортному средству, водный мотоцикл, снегоход, резиновую лодку.

Директор отделения «Острошицкий Городок» общества с ограниченной ответственностью «1-я Минская птицефабрика» **Александр Юргевич**: общая сумма годового дохода за 2016 год составляет 19.285,61 рубля. В собственности имеет земельный участок в аг. Острошицкий Городок.

Марина КОКТЫШ.

ПАЗІЦЫЯ

Рыгор СІТНІЦА:

«Сказаць трэба чэсна, каб людзі ведалі...»

*Чым скончыўся конкурс па стварэнні мемарыяла ў Курапатах? І якія беларускія мастакі бяруць удзел у стварэнні мемарыяла, які павінен з'явіцца ў Курапатах? Старшыня Беларускага саюза мастакоў **Рыгор Сітніца** ўстрывожаны тым, што ніякай інфармацыі пра вынікі конкурсу няма ўжо амаль год!*

– У свой час Міністэрства культуры абвясціла конкурс на стварэнне помніка, па ўмовах якога быў месяц на падвядзенне вынікаў, – *распавёў "Народнай Волі"* ***Рыгор Сітніца***. – Я, між іншым, нават быў уключаны ў журы, але пры гэтым не ведаю, што і як на сённяшні дзень і з гэтым мемарыялам, і з гэтым конкурсам.

Амаль адразу пасля таго, як Мінкульт распаўсюдзіў навіну пра конкурс, газета "Советская Белоруссия" абвясціла ўсенародны збор сродкаў на добраўпарадкаванне мемарыяла ў Курапатах. Але на сённяшні дзень таксама няма ніякай інфармацыі наконт таго, чым усё скончылася. Я думаю, наспеў час задаваць пытанні, чаму так адбылося...

Не ведаю, колькі прац было прадстаўлена на конкурс, чый праект выбралі і ці спыніліся ўвогуле на нейкім эскізе. Такое ўражанне, што сёння намер улады па мемарыялізацыі Курапатаў стаў рэзка неактуальным. Бо амаль год прайшоў – і цішыня, ніхто нічога не гаворыць. Раней па тэлебачанні ледзь не кожны дзень ішла рэклама гэтага ўсеагульнага збору сродкаў на мемарыялізацыю Курапатаў, быў нейкі агульны інфармацыйны фон, а зараз – цішыня. Заглухла ўсё...

Дарэчы, у мяне самога ёсць добры праект мемарыяла – просты, элегантны, эканамічны. Але яго няма каму паказаць...

Я лічу так: калі конкурс быў аб'яўлены на высокім дзяржаўным узроўні, вельмі гучна, то высокія чыноўнікі і павінны адказаць. Бо задаваць пытанні прадстаўнікам грамадскасці, чые імёны шмат гадоў асацыіруюцца з Курапатамі, нават няма чаго. Яны як рабілі сваю справу, так і будуць яе рабіць. На мой погляд, калі дзяржава абвясціла конкурс – яна павінна і растлумачыць, чаму ніякіх вынікаў няма: альбо грошай не насабіралі, альбо ўвогуле адмовіліся ад гэтай ідэі. Але сказаць трэба чэсна, каб людзі ведалі.

ТЫМ ЧАСАМ

Алесь ЧАХОЛЬСКІ:

«Мы зноў збіраем грошы – трэба замяніць крыжы...»

У мінулым годзе кіраўнік грамадскай дырэкцыі мемарыяла "Курапаты", адказны сакратар управы сойма КХП–БНФ **Алесь Чахольскі** зрабіў справаздачу пра сродкі, якія былі сабраны на добраўпарадкаванне Курапатаў. За чатыры месяцы – крыху менш за 3000 долараў. На гэтыя грошы летам 2017 года сябры Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі – БНФ па перыметры мемарыяла ўсталявалі 60 чатырохметровых металічных крыжоў.

Прычым Алесь Чахольскі публічна зрабіў справаздачу літаральна за кожную капейку: кожны мог паглядзець, на што пайшлі грошы.

15 студзеня гэтага года пачаўся чарговы этап збору сродкаў.

– *Праз краўндфандынгавую платформу talaka.by абвешчаны збор грашовых ахвяраванняў на абнаўленне крыжовага перыметра*, – распавёў "Народнай Волі" **Алесь Чахольскі**. – *Мы плануем сабраць прыкладна такую ж суму, як і ў мінулым годзе, – каля 2,5 тысячы долараў. Гэтыя грошы пойдуць на замену драўляных крыжоў на металічныя на крыжовым перыметры. Ёсць і іншыя задумкі, якія, думаю, у гэтым годзе будуць намі рэалізаваны ў Курапатах. Планаў шмат, але анансаваць іх мы будзем крыху пазней.*

Марына КОКТЫШ.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

Аляксей ГРЫШЫН:

«Тэлефануйце пасля выбараў...»

Вядомы спартсмен, алімпійскі чэмпіён Ванкувера-2010 не стаў называць пабуджальныя матывы свайго рашэння ісці ў дэпутаты.

Аляксей Грышын балатуецца ў Мінскі гарсавет па Старавіленскай выбарчай акрузе №41. Кандыдатам ён рэгістраваўся праз збор подпісаў. У інфармацыі для выбаршчыкаў пазначана, што Грышын – індывідуальны прадпрымальнік, беспартыйны. Пасля 2 лютага выбаршчыкі змогуць даведацца пра маёмасць кандыдата Грышына і яго гадавы даход. Паводле рашэння Мінскай выбарчай камісіі, такая інфармацыя аб кандыдатах будзе размешчана на агульных плакатах кандыдатаў на выбарчых участках кожнай акругі.

З адкрытых крыніц вядома, што ў 2014 годзе Аляксей Грышын атрымаў магчымасць будавацца ў элітных Драздах-2, яму выдзелілі ўчастак у былой Веснінцы. Зараз былы спартсмен займаецца будаўнічым бізнесам, у мінулым годзе пабудаваў у сталічным мікрараёне "Лябяжы" на праспекце Пераможцаў шматпавярховы жылы дом. У рэдкіх інтэрв'ю Грышын казаў, што бізнес займае шмат часу, маўляў, даверу ў ім не бывае, таму ўсё прыходзіцца рабіць самому.

Навошта пры такой загружанасці клапатлівая праца дэпутата ды яшчэ і на грамадскіх пачатках? (Дэпутаты мясцовых Саветаў, акрамя старшыні, працуюць без зарплаты.) Ці ёсць час на перадвыбарную барацьбу, якая мусіць быць актыўнай і крэатыўнай – па Старавіленскай выбарчай акрузе №41 зарэгістравана аж 7 кандыдатаў, сярод якіх вядомы актывіст, падпалкоўнік міліцыі ў запасе, член АГП Мікалай Казлоў. Гэтыя і іншыя пытанні мы хацелі адрасаваць Аляксею Грышыну.

– Якая вам розніца, чаму я іду ў дэпутаты? – не зусім ветліва адрэагаваў алімпійскі чэмпіён на тэлефонны званок.

– Мы – журналісты, нам цікава ўсё, што цікава нашым чытачам...

– Спачатку хай пройдзе перадвыбарная кампанія, потым і пагаворым.

– А калі вы не станеце дэпутатам? Як вы расцэньваеце свае шанцы?

– Я гэтым не займаўся б, калі б не разлічваў на свой паспяховы ўдзел ва ўсім гэтым.

– Некаторыя вашы канкурэнты разважаюць, што з боку Грышына не відаць асабістай зацікаўленасці ў перамозе. Маўляў, яго нідзе не відаць, ён нават на пікеты не прыходзіць...

– Канкурэнты... Тэлефануйце мне пасля выбараў. Да пабачэння...

Марыя ЭЙСМАНТ.

СІТУАЦЫЯ

Калі экстрадзіруюць у Беларусь Юрыя Авяр'янава?

Збеглы бізнесмен па-ранейшаму застаецца ў Германіі пад вартай.

TUT.BY

Нагадаем, што Авяр'янаў – адзін з першых доларавых мільянераў у Беларусі. Ён адкрываў буйныя рынкі і забаўляльныя ўстановы ў Мінску, у тым ліку рэчавы рынак на стадыёне "Дынама", аўтарынак. Бізнесмен заснаваў першы прыватны парк атракцыёнаў "Дрымленд". Аднак некалькі гадоў таму ў яго пачаліся праблемы з крэдыторамі, і ён з'ехаў за мяжу.

Юрый Авяр'янаў быў аб'яўлены ў міжнародны вышук у кастрычніку 2017 года. У Беларусі яго падазраюць "ва ўхіленні ад выплаты сум падаткаў, збораў шляхам утойвання, наўмыснага заніжэння падатковай базы альбо шляхам ухілення ад прадстаўлення падатковай дэкларацыі або ўнясення ў яе заведама лжывых звестак" (арт.243 КК). У залежнасці ад нанесенай шкоды (у буйным ці асабліва буйным памеры) бізнесмену пагражае штраф, арышт на тэрмін да 6 месяцаў, абмежаванне волі ад 3 да 5 гадоў ці пазбаўленне волі ад 3 да 7 гадоў, з канфіскацыяй маёмасці ці без канфіскацыі, з пазбаўленнем права займаць пэўныя пасады і займацца пэўнай дзейнасцю.

18 студзеня беларуса затрымалі нямецкія праваахоўнікі, а 21-га адзін з раённых судоў Берліна прыняў рашэнне аб узяцці бізнесмена пад варту з мэтай яго выдачы на радзіму. Зараз распачата працэдура экстрадыцыі бізнесмена ў Беларусь.

– Юрый Авяр'янаў па-ранейшаму знаходзіцца пад вартай, – сказаў учора "Народнай Волі" афіцыйны прадстаўнік Генеральнай пракуратуры Беларусі **Дзмітрый БРЫЛЁЎ**. – Калі распачата працэдура экстрадыцыі, асоба не павінна мець магчымасць пакінуць тэрыторыю Германіі да таго моманту, пакуль матэрыялам не дадуць прававую ацэнку.

– Калі бізнесмен можа быць экстрадзіраваны на радзіму?

– На гэта спатрэбяцца месяцы, а на практыцы было і такое, што экстрадыцыя адбывалася нават праз гады. У любым выпадку – за тыдзень-два такія пытанні не вырашаюцца. Тут улічваюцца гарантыі бакоў, правы, абавязкі... У такіх выпадках партнёры адзін аднаго не падганяюць. Да таго ж чалавек, якога ў нечым падазраюць, таксама мае права абараняцца. Увогуле ж, мэта экстрадыцыі – даставіць асобу, якая падазраецца ў здзяйсненні нейкага злачынства, следству. І, паўтаруся, гэта не вельмі хуткая справа, бо неабходна выканаць шмат працэдур.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЧУЛІ?

Вучоныя сярод высокааплатных работнікаў сталіцы

Галоўнае статыстычнае ўпраўленне Мінска апублікавала дадзеныя па сярэдніх зарплатах на снежань 2017 года прадстаўнікоў розных сталічных сфер дзейнасці. Нельга не заўважыць, што ў лік найбольш высокааплатных работнікаў трапілі вучоныя.

А першыя дзесяць радкоў найбольшых сярэдніх заробкаў выглядаюць так:

ІТ-спецыялісты – 3.981,9 рубля

Работнікі паветранага транспарту – 2.158,8 рубля

Работнікі фінансавага і страхавога сектара – 2.124,1

Прадстаўнікі хімічнай прамысловасці – 1.828,2

Спецыялісты тэлекамунікацыйнай сферы – 1.814,8

Вучоныя – 1.739,9

Архітэктары, бухгалтары і юрысты – 1,634

Работнікі, занятыя ў нафтаперапрацоўцы – 1.600

Прадстаўнікі аптовага гандлю – 1.575,9

Спецыялісты па рамонце машын і абсталявання – 1.408,5

Што ж тычыцца нізкааплачваемых работнікаў, то традыцыйна гэта сацыяльныя работнікі і прадстаўнікі арганізацый культуры.

Работнікі бібліятэк, архіваў, музеяў у снежні мелі сярэдні заробак 706,4 рубля.

Сацыяльныя работнікі – 711,1 рубля.

Спецыялісты ў сферы адміністрацыйных і і дапаможных паслуг – 732,9

Швачкі – 734,0.

Спецыялісты сферы адукацыі – 841,9.

Работнікі ў сферы паслуг па грамадскім харчаванні – 905,4.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

100 РАДКОЎ МІХАСЯ СКОБЛЫ

Міністэрскі ЦЫНІЗМ

Колькі сябе памятаю, верш Петруся Броўкі "Пахне чабор" быў у школьных праграмах. Меладычны і лёгкі для завучвання, ён падабаўся старшакласнікам і настаўнікам (а ўсеагульнай сімпатыяй карыстаецца далёка не кожны праграмны твор). І вось той пахучы "Чабор" прыміністэрскія разумнікі спісалі ў гербарый – выкінулі са школьнай праграмы. Што і выклікала абурэнне настаўніцы **Ганны Севярынец**, якая, пашкадаваўшы той без пары засушаны чабор, асцярожненька так прапанавала ўключыць у прарэджаныя летась праграмы творы Уладзіміра Жылкі, Алеся Дудара, Тодара Кляшторнага і Юлія Таўбіна, знішчаных у часы сталінскага тэрору.

Адказ з Міністэрства адукацыі за подпісам прэс-сакратаркі **Людмілы Высоцкай** прагучаў як артылерыйскі залп шрапнеллю па названых літаратарах. Бяздарных і маральна няўстойлівых, на думку чыноўніцы. Даносчыкаў, якія, ведучы багемны лад жыцця, тапілі адзін аднаго даносамі ў ГПУ. Апрануўшыся ў судзейскую тогу, яна сурова нагадала, што прапанаваныя ў школьныя хрэстаматыі кандыдаты былі асуджаны і адбывалі тэрміны пакарання...

Ушчыкніце мяне, можа, мне прымроілася? Гэта што за рэінкарнацыя Лукаша Бэндэ адбылася ў Міністэрстве адукацыі? Характарыстыкі, крытэрыі ацэнкі, тон – усё нібы пазычана з бэндэўскіх пагромных артыкулаў 1930-х гадоў. Іх аўтару, думаецца, было б дужа прыемна прачытаць у адказе Людмілы Высоцкай гэткі пасаж: *"Да 100-годдзя Кастрычніцкай рэвалюцыі ў апазіцыйнай прэсе актыўна культываваўся міф аб нейкай "расстралянай беларускай літаратуры"*. Ох, і ўсцешыўся б стары далакоп, які закапаў не аднаго "нацдэма", што яго справа не забытая, што ёсць каму і сёння "стральнуць". Пакуль што словам. Затое з вельмі выгоднай пазіцыі ў Мінадукацыі – у зоне паразы тысячы школ, дзе айчынная літаратура і так рэдкі госць.

Прызнацца, ад міністра-камуніста **Ігара Карпенкі** я не чакаў нейкіх прывілеяў для беларускай школы. Але каб так хутка развесці ў міністэрстве гэткае цемрашальства?! Зрэшты, ці варта тут здзіўляцца? Міністравы аднапартыйцы ў Маскве ўскладаюць кветкі на магілу Сталіна, лічаць яго наймудрэйшым правадыром, які перасадзіў савецкага чалавека з сахі на ракету. Дык пра якую "расстраляную літаратуру" вы тут гаворыце? Кім расстраляную?

І ўсё ж "расстраляная літаратура" – не міф. Гэта сёння ўжо амаль літаратуразнаўчы тэрмін, і ніякая прэс-сакратарка з бэндэўскімі замашкамі не выкрасліць яго з гісторыі беларускага пісьменства. Гавару пра гэта з поўнай адказнасцю як адзін са складальнікаў 700-старонкавай літаратурнай анталогіі, якая так і называецца – "**Расстраляная літаратура**". І выйшла яна яшчэ ў 2008-м – задоўга да 100-х угодкаў гэтай любімай у ведамстве таварыша Карпенкі бальшавіцкай рэвалюцыі.

Аўтарамі той анталогіі сталі 66 беларускіх пісьменнікаў, загубленых у часы сталіншчыны. 66 таленавітых, пераважна маладых творцаў, сярод якіх 45-гадовы Максім Гарэцкі (геніяльны празаік) выглядаў аксакалам. Хто быў расстраляны ў Курапатах, каго дагнала куля на высылцы, каго прыдушыла лістоўніцай на гулагаўскім лесапавале ці каменнай брылай у кар'еры, хто зачах ад сухотаў дзе-небудзь у Вятцы, хто памёр у лагеры ад цынгі...

66 трагічна абарваных жыццяў. Абарваных бязвінна – усе загінуўшыя раней-пазней рэабілітаваны "з-за адсутнасці складу злачынства". Але даведкі аб рэабілітацыі – пустыя паперкі ў свеце мастацтва, іх замест паэмы ці аповесці пры патрэбе не прад'явіш. Таму гвалтоўная смерць тых 66-ці – нацыянальная трагедыя. І, называючы яе міфам, не паважаная мною Людміла Высоцкая дэманструе цынізм найвышэйшай пробы. А калі ўлічыць месца яе працы, гэта міністэрскі цынізм. А яшчэ – невуцтва!

Мёртвым, як вядома, не баліць, але ж і гаенай раны не трэба квяліць. Не па-людску гэта, не па-хрысціянску – з міністэрскіх паверхаў, з чыноўніцкай пыхай тыцкаць указкай у вершы, якія да гэтай пары падшыты ў справах паэтаў як доказы іх смяротнай віны, бо на тых вершах – кроў. А Людміла Высоцкая бесцырымонна і цынічна тыцкае. Не спадабаліся ёй, ці бачыце, радкі Тодара Кляшторнага "Ходзім мы пад месяцам двурогім, / А яшчэ пад ГПУ". І яна іранізуе, што для сучасных школьнікаў давялося б абсучасніць гэты выраз – "хадзіць пад мянтамі". Прэс-сакратарка Мінадукацыі, відаць, думае, што ГПУ і міліцыя ("мянты" ў яе разуменні) – адно і тое ж. Чыноўніца лічыць, што Кляшторны пісаў на блатняцкія тэмы, а таму яго на гарматны стрэл нельга падпускаць да школы.

Дык не падпускайце туды і Ясеніна – аўтара вядомай "Масквы кабацкай", дзе лірычныя героі адзін аднаго на тры літары пасылаюць. Выганіце са школы Блока – прапаведніка алкагалізму, які самазабыўна вершаваў: *"Ты будешь доволен собой и женой, / Своей конституцией куцой, / А вот у поэта всемирный запой, / И мало ему конституций!"*. Не месца ў школе і Пушкіну, які напісаў цэлую кніжку фрывольных вершыкаў *"не для дам"* і нават у сур'ёзных творах часам лічыў патрэбным *"ругнуться по матушке": "С утра садимся мы в телегу; / Мы рады голову сломать, / И, презирая лень и негу, / Кричим: пошёл, е...на мать!"*.

Але іх "маральнае аблічча" Людмілу Высоцкую не трывожыць. Руская літаратура ў нашай школе – святарная карова, яе чапаць нельга. А вось беларускую можна. І чапаць, і пекратрасаць ледзь не штогод, і скарачаць, і паклёпнічаць на яе з асаблівым міністэрскім цынізмам.

Вярхоўны суд і Генеральная пракуратура не маюць прэтэнзій да асуджаных у сталінскую эпоху пісьменнікаў, а Людміла Высоцкая – мае. А ці ведае яна, што найлепшы ў сусветнай літаратуры раман – "Дон Кіхот" – быў напісаны ў турме? Прычым Сервантэса прыгаворвала да зняволення не чэкісцкая "тройка", якая за 15 хвілін адпраўляла чалавека на смерць...

Пішу гэтыя радкі ў Нацыянальнай бібліятэцы, дзе анталогія "Расстраляная літаратура" ў адкрытым доступе. Стаіць на паліцы і нібыта гаворыць: вазьміце мяне ў рукі, я не міф. Дадатковы – умацавальны – пераплёт сведчыць, што яна карыстаецца попытам. Яе чытае студэнцкая моладзь, асэнсоўваючы, хто і навошта вынішчаў нашу літаратуру пад корань. Чытае, нягледзячы на цынічныя заявы сучаснай спадкаемніцы Бэндэ, якая чамусьці атрымлівае заробак у Міністэрстве адукацыі.

САЛІДАРНАСЦЬ

На падмогу гродзенскім інэшнікам

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў Ганна Канапацкая і кіраўнік аб'яднання "Перспектыва" Анатоль Шумчанка сустрэліся з індывідуальнымі прадпрымальнікамі абласнога цэнтра, якія выступаюць за змены ў заканадаўстве па пытаннях падаткаабкладання ІП.

Паводле слоў Анатоля Шумчанкі, мясцовае прадпрымальніцтва ў Беларусі перажывае сёння далёка не лепшыя часы. Напрыклад, сярод індывідуальных прадпрымальнікаў фактычна адсутнічаюць людзі 18–24-гадовага ўзросту. Згодна з дадзенымі, якія прадставіў Нацыянальны статыстычны камітэт, з 2011-га па 2016 год колькасць прадпрымальнікаў скарацілася на 26,7%, а ў Віцебскай і Гродзенскай абласцях – увогуле на трэць. І калі сітуацыя радыкальна не зменіцца, то праз 10 гадоў у рознічным гандлі Беларусі ўвогуле не застанецца індывідуальных прадпрымальнікаў.

З 2013-га па 2016 год сумы плацяжоў у бюджэт ад ІП скараціліся больш як удвая: са 163.112.500 долараў да 66.553.300. Прычым толькі ў адным Мінску за гэты час казна недаатрымала 18.959.600 долараў (у эквіваленце).

Анатоль Шумчанка заклікае ўнесці змены ў заканадаўства па пытанні падаткаабкладання, зрабіўшы стаўку на патэнтную сістэму: *"Патэнт – гэта значыць: ты заплаціў фіксаваны плацеж – працуй. Ты можаш заплаціць яго за год, за паўгода, за месяц або за тры. Ён будзе некалькі вышэй, чым іншыя падаткі, але нязначна"*.

У той жа час Анатоль Шумчанка адзначае, што дабіцца нейкіх зрухаў на карысць інэшнікаў могуць толькі самі прадпрымальнікі.

Ганна Канапацкая выступіла з такой прапановай: *"Я магу паспрабаваць разам з вамі працягнуць праз Палату прадстаўнікоў закон, які рэгулюе дзейнасць індывідуальных прадпрымальнікаў, дзе ў тым ліку прадугледзець патэнтную форму аплаты падаткаў і тыя асноўныя ўмовы рэгулявання дзейнасці, якія вы маглі б прапанаваць. Таму нарадзілася ідэя прыехаць у Гродна і іншыя абласныя цэнтры. Я не чараўніца, я адна не зраблю нічога. Я вельмі разлічваю на вашу падтрымку. Я сама прыйшла з бізнесу, я ведаю тыя праблемы, якія існуюць"*.

Васіль ГЕРАСІМЧЫК.

РЭЗАНАНС

Наіўнае фэнтэзі!

Дарагія журналісты! Я цаню вашу працу, паважаю ўсіх вас! Але якія дзіўныя парады вы падчас даяце апазіцыі! Фядута, напрыклад, хоча, каб мы агітавалі на марозе. З уласнай практыкі ведаю, што ў такі сезон на пікеце можна пратрымацца толькі дзве з паловай гадзіны. І то з наступствамі для здароўя. А Марыя Эйсмант усур'ёз думае, што ля ўчастка можна дзяжурыць кругласутачна!

Справа нават не ў холадзе. Якое ж аддзяленне міліцыі дазволіць камусьці таптацца каля дзвярэй участка? А раптам у яго злачынныя намеры? Гэта нават не дэтэктыў, як кажа Мікалай Казлоў. Гэта нейкае наіўнае фэнтэзі.

Разумею, не ад добрага жыцця прапануюцца крайнія меры. У мяне з'яўлялася мара, што хтосьці пяройме машыну, на якой у цэнтр вязуць спакаваныя «галасы», і перапічыць іх! Мне, дарэчы, даводзілася чуць, што дакументы пасля выбараў хутка спальваюць, што яны не захоўваюцца нават адведзеныя паўгода.

Мы не супермены і не богі. Супраць дзяржаўнай машыны не папрэш. Таму будзем рабіць тое, што можам, колькі б нас ні папракалі за слабасць.

І апошняе: падаецца, што газета хоча стаць нейкай "трэцяй сілай" – над уладай і над не задаволенымі ўладай. Не атрымаецца. Вы з'едзеце альбо ў адзін, альбо ў другі бок.

Заадно дасылаю здымак пад рубрыку "Фотафакт": Хрысціянская дэмакратыя сёмы раз падала дакументы на рэгістрацыю.

З павагай –
Галіна КАРЖАНЕЎСКАЯ,
кандыдат у дэпутаты Мінгарсавета па Матусевіцкай выбарчай акрузе №33.

Ад рэдакцыі

Шаноўная Галіна!

Дзякуй Вам за тое, што Вы цэніце нашу працу. З другога боку, мы ўдзячны Вам за ўважлівае чытанне розных публікацый на старонках "Народнай Волі". Не згодны з адным: *"...падаецца, што газета хоча стаць нейкай "трэцяй сілай" – над уладай і над не задаволенымі ўладай. Не атрымаецца. Вы з'едзеце альбо ў адзін, альбо ў другі бок"*. Па-першае, ніякай "трэцяй сілай" "Народная Воля" не спрабуе стаць, у газеты зусім іншая місія. А па-другое, мы не з'едзем ні ў адзін, ні ў другі бок. "Народная Воля" была і застаецца незалежнай газетай, для якой галоўнае – аб'ектыўнае асвятленне падзей самага рознага кшталту.

НЕОБЫЧНЫЙ ВЗГЛЯД

Общественный разум всегда выше разума любого индивидуума

Публикуя 16 января с.г. статью В.Д.Молостова под названием «Вопросы, на которые не ответили президенты», редакция пригласила читателей к ее обсуждению. Вот и я хочу включиться в общий разговор. Только взгляну на проблему развития нашей страны и всего человечества не совсем с обычной стороны, а с той, которую мне, опытнейшему пчеловоду, приходится наблюдать уже много-много лет.

Итак, бытует мнение, что нынешняя цивилизация – это уже третья на Земле. Предыдущие своим развитием уничтожили сами себя. Похоже, что и сегодняшняя цивилизация плохо закончит. Потому что в ней правит не общественный разум, а разум тех, кто дорвался до власти.

Нам, землянам, есть у кого поучиться. У пчелиной цивилизации. Она в своем развитии достигла идеального способа сосуществования с природой, является неотделимой ее частью, придает земле прекраснейший облик. Правит у пчел общественный разум семьи. Подчеркну, общественный, а не одной особи. Вот почему передовые умы человечества призывали к организации человеческого общества по принципу пчелиной цивилизации.

На протяжении многих веков люди находили немало обнадеживающего и поучительного в жизни пчелиного улья. Считается, что если исходить из законов «пчелиного государства», то это приведет людей к счастливой жизни. Я уверен: придет время, когда мудрецы дадут народам новые законы, списанные с законов пчелиной цивилизации, и тогда расцветет на Земле золотой век. Для этого нужно только взять у пчел общественный разум улья и по этому же принципу развивать человеческую цивилизацию. Общественный разум всегда выше разума любого индивидуума, даже если он сверхгениален.

Почему СССР пришел к полнейшей нищете и распаду? Да потому, что страной правил не общественный разум, а вначале диктатура во главе с Лениным–Сталиным, а затем – во главе с политбюро ЦК КПСС. Только государство с общественным разумом правления, как у пчел, непобедимо. СССР был обречен уже тогда, когда законы пчелиной цивилизации стали отвергаться, когда разум народа начал подменяться разумом «вождей всех времен и народов».

Михаил Антонович ДУДАРЕВИЧ,
пчеловод.
Минск.

О ТОМ, ЧТО ВОЛНУЕТ

...И может остаться наша медицина без прекрасных врачей и медсестер

С годами приходится, причем прилежно, изучать нашу белорусскую систему здравоохранения. И не только лично, но и со слов давно повзрослевших друзей и знакомых.

Надо признать, что, несмотря на косность наших властей, в здравоохранении, хотя и с большим трудом, но новое все же пробивает дорогу. Начало положила частная стоматология. Сегодня даже трудно представить, сколько средств должно было бы потратить государство для создания государственной стоматологической помощи населению. Затем открылись частные медицинские центры, в Минске, например, это «ЛОДЭ» и «Нордин». Я лично пользуюсь услугами медцентра «Нордин»: минимум потраченного времени, уважительное отношение к клиентам, при необходимости сразу же после посещения врача можно пройти нужные обследования. А не ждать неделю или месяц – как в государственной поликлинике по месту жительства.

Появились частные лаборатории, проводящие медицинские анализы. Пришлось близко познакомиться с работой лаборатории «Инвитро»: современное оборудование, вежливый персонал, оперативность, результаты передаются автоматически на личную электронную почту, динамику результатов можно контролировать в личном кабинете на сайте лаборатории. При необходимости же результаты анализов предоставят на фирменном бланке.

Появились также небольшие медицинские центры, где можно сделать УЗИ, другие обследования. И это уже совсем другой, современный, уровень оказания медицинских услуг. Важно, чтобы все новые формы медицинского обслуживания развивались, и государство способствовало развитию, а не убивало их, навязывая примитивное понимание медицинскими чиновниками роли и места частных медицинских учреждений в белорусской системе здравоохранения.

А чиновникам от медицины было бы неплохо, на мой взгляд, заняться государственными поликлиниками. Я уже не говорю о комплексной реформе системы здравоохранения, скажем, по образцу Грузии, Польши или других европейских стран. Речь об элементарных вещах: скажем, о внедрении электронных рецептов. За 20 лет внедрен только заказ талонов к врачу через интернет. И на том спасибо.

Как-то так получилось, что мои болячки обнаружили не в поликлинике по месту жительства. Аналогичная ситуация и у других моих знакомых. Это свидетельствует о, мягко говоря, невысоком уровне профилактической работы среди населения, особенно среди пожилой ее части.

Во время посещения медцентра «Нордин» у меня выявили проблему, с которой пришлось идти в Минский городской онкодиспансер. Спустя две недели я был благополучно госпитализирован в онкохирургическое отделение №3 этого диспансера. А еще через два дня – прооперирован. Ожидание операции – стресс для любого человека, тем более что имидж нашей медицины у нашего народа не очень хороший. Но, к своему удивлению, я увидел четко отлаженную безупречную работу медицинского персонала этого отделения. Я увидел непрерывно движущийся хирургический конвейер: когда меня привезли в операционную, только что прооперированного пациента оттуда вывозили. Проведя послеоперационную ночь в реанимации, я почувствовал радость, когда за мной пришли медсестры моего отделения. Было ощущение, что меня везут домой, а не в палату к трем больным пожилым мужикам, один из которых ночью храпит и бормочет, а второй сопит.

Я увидел четко выстроенную систему работы в отделении, где в сложных случаях для уточнения диагноза и проведения контроля подключаются другие специалисты, заведующий отделением.

Как я понимаю, мы имеем прекрасную отечественную школу онкологической помощи – это сформировавшееся национальное достояние в виде онкохирургического отделения №3, которым заведует Игорь Леонидович Масанский. Хочется верить, что такой школой является в целом Городской онкологический диспансер. Среди персонала у меня там нет знакомых. Я не ставил цель изучать статистику. Я слышал отзывы пациентов и своими глазами видел слаженную квалифицированную работу медиков. В их помощи нуждается множество людей. В приемном отделении онкоцентра почти всегда море больных людей. И от этой картины становится жутко.

Я благодарен хирургу, который меня оперировал, – Александру Викторовичу Брезовскому; врачу, который контролировал процесс реабилитации, – Виктору Александровичу Прохорову. Мы можем гордиться, что у нас есть такие специалисты! Будет жаль, если наша заскорузлая система здравоохранения погубит хорошую школу, созданную усилиями многих поколений руководителей диспансера.

Основания считать, что так может произойти, к сожалению, есть. Я поинтересовался у одной из медсестер 1-й категории размером ее зарплаты. Она показала расчетный лист: оклад 136 руб. 46 копеек. Со всеми возможными доплатами – 396 рублей. Интересно посмотреть, кто из больших медицинских чиновников устроил бы свою дочь или жену работать медсестрой с такой зарплатой. Будут ли квалифицированные специалисты и дальше работать при такой мизерной оплате труда?

Мои друзья и знакомые, с возрастом столкнувшись с проблемами здоровья, очень высоко оценивают белорусскую школу в области микрохирургии глаза и кардиохирургии. Наша медицина могла бы стать значительным источником привлечения в страну валюты, если дать возможность нашим лучшим врачам – организаторам здравоохранения создавать свои частные клиники, совместные предприятия с лучшими мировыми клиниками.

Почему бы нашим медицинским чиновникам не съездить в Грузию и не посмотреть, что там сделали со здравоохранением? Не съездить в Киев и не узнать, что предлагается там? (В Украине в конце прошлого года были приняты законы о кардинальном реформировании системы здравоохранения.)

В маленькой Грузии за короткий срок (8 лет) было построено около 200 новых больниц с отдельными одноместными (а не четырех- и шестиместными, как у нас) палатами со всеми удобствами, реконструировано множество старых, введен институт семейных врачей, создана с нуля страховая медицина. Все учреждения здравоохранения там частные, зарплаты врачей и других медработников зависят от посещения пациентами и значительно выше зарплат наших врачей. А сколько клиник и поликлиник построено у нас за последние 20 лет? Можно посчитать по пальцам одной руки. Хотя даже в нищей Кубе Фиделем Кастро была создана прекрасная система здравоохранения.

Я еще могу понять, что наша власть не может жить без колхозов (смена вывесок ничего не изменила). Но почему, считай, ничего не делается по реформированию системы здравоохранения, почему не внедряется институт семейных врачей, страховая медицина? Мы платим страховку за автомобиль и в случае аварии оплачиваем за счет этой страховки ремонт. Получается, что автомобиль нам дороже собственной жизни. А врачу и медсестре, оказывается, можно платить мизер и при этом надеяться, что нас вылечат.

Нет понимания проблемы здравоохранения у молодых управленцев, ведь со здоровьем у них пока все в порядке. Нет понимания и у чиновников со стажем, которые получают высококвалифицированное медицинское обслуживание в так называемой лечкомиссии, которая недавно переехала в Ждановичи, где построили фешенебельный корпус более чем за 100 миллионов евро. Им некогда подумать о своих стариках-родителях, детях. Они бездумно проводят в жизнь указания вышестоящего начальства. Завтра при зарплате в 396 рублей у нас не будет медсестер. Врачей уже сегодня не хватает. Если реформа здравоохранения в Украине будет успешна, начнется массовый отток наших медработников в эту соседнюю страну.

Василий ШЛЫНДИКОВ,
председатель Комиссии Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва.

ВОДГУК

Ці трэба, каб хлуслівы міф стаў брэндам Беларусі?

Мы жывём у такі час, што нідзе не схаваешся, у любы момант табе могуць пазваніць з любога кутка Беларусі, з любой краіны свету. Так са мной звязваліся чытачы "Народнай Волі" з Жытоміра (Украіна), з Алматы (Казахстан), з Чыты (Расія), з Бостана (ЗША), з Васэртрудзінгена (Германія), з многіх рэгіёнаў нашай краіны. На старонках газеты яны прачыталі ўрыўкі з маёй кнігі "Акупацыя вачамі падлетка".

Потым наступіла зацішша. І вось нядаўна чытачы абазваліся зноў – у мяне пыталіся, як я стаўлюся да артыкула Міхася Скоблы "Верабейка гаварушчы з беларускай пушчы" ("НВ" за 5 студзеня). Я кожны раз шчыра прызнаваўся, што згаданы артыкул не чытаў, бо ў мяне апошнім часам моцна пагоршыўся зрок, газеты я цяпер праглядаю вельмі марудна, са спазненнем, карыстаючыся павелічальным шклом. Я здагадаўся, што той "верабейка з пушчы" тычыцца кнігі Зміцера Бартосіка "Быў у пана верабейка гаварушчы", на прэзентацыі якой мне давялося прысутнічаць. Што тычыцца М.Скоблы, то гэта вельмі таленавіты і цікавы пісьменнік і журналіст... Пакуль я чытаў падказаны знаёмцамі артыкул, падаспеў новы нумар газеты з працягам тэмы – водгук "Бервяно ў сваім воку не заўважыў" Уладзіміра Зайца са Скідзеля.

Я цалкам згодны з меркаваннямі Міхася Скоблы аб кнізе "Я з вогненнай вёскі", аб кінастужцы "Ідзі і глядзі", аб мемарыяльным комплексе "Хатынь", дзе вайна пададзена аднабока, "асабліва што датычыць гераізацыі партызан". І сапраўды, гэта так. Бадай, самы "раскручаны" беларускі партызан – Канстанцін Заслонаў. Але калі я стаў паглыбляцца ў яго падпольна-партызанскую дзейнасць, то прыйшоў да высновы, што многія яго гераічныя ўчынкі – гэта захапляльныя міфы, выдумкі таленавітых пісьменнікаў і стваральнікаў аднайменнага фільма. Тое, што Заслонаву прыпісваецца, проста немагчыма выканаць фізічна. Калі я напісаў аб гэтым, адзін беларускі пісьменнік мне запярэчыў: маўляў, партызанку чапаць нельга, гэта галоўны брэнд краіны. Ён жадае, каб хлуслівы міф быў брэндам краіны?

Неяк выпадкова я натрапіў на гутарку карэспандэнта газеты "Наша Ніва" з Музай Заслонавай, дачкой К.Заслонава. Вось цытата з тае гутаркі: *"Пра Канстанціна Заслонава пісалі шмат. Але не ўсё было праўдай. Міхась Лынькоў, напрыклад, у рамане "Векапомныя дні" ад рэальнай асобы пакінуў выключна прозвішча – астатняе па-мастацку прыдумаў. Прыходзіў да нас пасля, выбачаўся. Тлумачыў, што атрымаў заданне партыі ў сціслыя тэрміны напісаць раман пра народнага героя"* ("Наша Ніва" за 15.05.2013). І вось з такіх мастацкіх твораў чытачы доўгі час атрымлівалі веды пра вайну.

На адной з дыскусій, прысвечанай Другой сусветнай вайне, я выказаў меркаванне, што пра вайну на тэрыторыі Беларусі нічога фундаментальнага не напісана. "А Васіль Быкаў? А "Сотнікаў"? А "Знак бяды"?" – пасыпаліся на мяне пярэчанні з усіх бакоў. Я не здаваўся. Уся ваенная проза Быкава – гэта мастацкая літаратура, у яго амаль няма нічога дакументальнага, хоць творы і напісаны праўдзіва. Усе мы чыталі аповесць "Альпійская балада" (а потым і фільм выйшаў). Чыталі, глядзелі, перажывалі, верылі, пускалі слязу. А сам пісьменнік расказаў, як нарадзіўся ў яго сюжэт аповесці. Калона машын, у складзе якой быў і ўзвод лейтэнанта Быкава, спынілася дзесьці на тэрыторыі Аўстрыі. Уздоўж калоны ішла італьянская дзяўчына і звала: "Іван! Іван!" Гэтага эпізоду і хапіла таленавітаму пісьменніку, каб праз гады напісаць цудоўную аповесць. Але пры чым тут вайна? Гэта мастацкі твор, аздоблены элементамі вайны.

Вярнуся, аднак, да артыкула Міхася Скоблы "Верабейка гаварушчы з беларускай пушчы". Мне падалося, што шаноўны аўтар хоча навязаць нам думку, што з кнігі Зміцера Бартосіка "Быў у пана верабейка гаварушчы" нарэшце пачалося напісанне праўдзівай гісторыі партызаншчыны ў Беларусі. Быццам да гэтага часу ўсе сядзелі ціха, як мышы пад венікам, баяліся адкрыць рот. І вось з'явіўся смяльчак.

Але хіба Міхась Скобла не ведае, што і "Народная Воля" неаднойчы ўзнімала тэму партызанскіх злачынстваў і нават атрымлівала папярэджанні ад Міністэрства інфармацыі, адбываліся і суды над газетай.

Хачу нагадаць, што Зміцер Бартосік, якога я вельмі паважаю, не з'яўляецца першапраходцам, які ўзняў неадназначную тэму партызаншчыны. Ёсць нямала аўтараў і даследчыкаў, якія цікавіліся гэтай тэмай і раней. Назаву тое, што прачытаў сам: "Неизвестная война" Алены Анкуда ("Белорусская газета" за 25.11.2002 і 2.12.2002); кніга Віктара Хурсіка "Кроў і попел Дражна" (дарэчы, гэтай кнізе была прысвечана перадача М.Скоблы "Вольная студыя" на Радыё Свабода 19.11.2006); трылогія Васіля Якавенкі "Пакутны век"; кніга Аляксандра Татаранкі "Недазволеная памяць: Заходняя Беларусь у дакументах і фактах. 1921–1954"; кніга Івана Данілава "Запіскі заходняга беларуса: 1937–1945"; кніга Марка Бартушкі "Партызанская вайна ў Беларусі ў 1941–1944 гг.".

Да азначанай тэмы неаднойчы звяртаўся і аўтар гэтых радкоў. За публікацыю маіх успамінаў "Народная Воля" атрымала папярэджанне ад Міністэрства інфармацыі, праходзілі пратэстныя пікеты ветэранаў і БРСМаўцаў пад вокнамі рэдакцыі, былі суды над газетай. "Народная Воля" выстаяла, бо нясе людзям праўду. Быў ціск і на мяне, але я ўсё ж дапрацаваў і дапоўніў сваю кнігу "Акупацыя вачамі падлетка" (другое выданне выйшла ў 2014 г.).

Калі названыя публікацыі і кнігі неяк аб'яднаць, то ў выніку магла б атрымацца поўная гісторыя партызанскага руху ў Беларусі. Разам з гераічным яна ўтрымлівае і нямала таго, што ганьбіць "лясных мсціўцаў".

Ілля КОПЫЛ.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

...І друкуюць газеты «дабрачынцаў» партрэты

Падарункі дзецям у навагоднія святы, якія раздавалі чыноўнікі, набываліся ў асноўным за бюджэтныя грошы.

Надрукавала райгазета
Узнёслы вельмі рэпартаж
Пра свята яркае для дзетак.
І тэкст – на тры старонкі аж.
Як лапці, здымкі ў рэпартажы,
На іх – пры гальштуку дзяцюк:
То ён ідзе, то нешта кажа,
То штось дае з уласных рук.
Сам старшыня райвыканкама
Той публікацыі герой.
Чыны мясцовыя таксама
На здымках бачныя парой.
Якая ж выпала нагода,
Каб шчоўкаў фотаапарат?
Чынушы перад Новым годам
Дары прывезлі ў інтэрнат.
Так мовіць бы, прыйшлі ў адведкі
Да дзетвары пад Новы год.
Няхай парадуюцца дзеткі,
Хай будзе свята для сірот!
І з рэпартажу вынікала,
Што старшыня – як Дзед Мароз.
Дарункаў у яго нямала –
Прывёз, як кажуць, цэлы воз!
І – рэпартаж у райгазету
Пра шчодрага кіраўніка.
Што грошы ён узяў з бюджэту,
У рэпартажы – ні радка.
Было б няблага, каб пра гэта
Увесь даведаўся раён,
Каб напісала райгазета
Не рэпартаж, а фельетон...

* * *

Раздаючы дары са жмені,
Усведамляюць хай чыны:
Не ўзяў з уласнае кішэні –
Украў з дзяржаўнае казны.

Патрэбна нам Сцяна, прычым для ўсіх адна

У Мінску, ва Уруччы, каля будаўнічага рынку з'явілася Сцяна Плачу для індывідуальных прадпрымальнікаў – па аналогіі з той, што ёсць у Ерусаліме.

Хоць праўда ўладзе вочы коле,
Але, як кажуць, бачыць Бог,
Што не любілі ў нас ніколі
Чыноўнікі "вашывых блох".
На першы погляд, робіць штосьці
Для іх уладная рука,
Ды адначасна "даць у косці"
Яна імкнецца спадцішка.
Таму і стогне час ад часу
Люд, так бы мовіць, дзелавы.
Яго наедак з "хлеба-квасу",
Пахілы ён і ледзь жывы.
Малітвы ўзносіў ён да ўлады,
Ішоў з паклонамі дасюль,
Аднак жа мала меў спагады,
Наогул нават круглы нуль,
А зубатычын – вельмі многа:
Камусьці штраф, каго ў турму...
Адна надзея ў іх – на Бога,
Малітвы трэба слаць Яму.
Не падаліся ў храмы ў скрусе,
Каб там даверыцца царкве:
На жаль, царква ў адным хаўрусе
Цяпер з уладаю жыве,
Яе лісліва прывячае...
Таму не дзіўна, што дзялкі
Рашылі, бедныя, ў адчаі
Звярнуцца к Богу напрамкі.
А як зрабіць, каб іх надзеі
Мог спраўдзіць Усявышні сам?
Далі падказку іудзеі,
Што страцілі калісьці Храм.
Не засталося ў іх нічога,
Апроч адзінае Сцяны.
Каля яе і моляць Бога,
Гаротна слёзы льюць яны.
І вось Сцяну ўзвялі таксама
На рынку нашыя дзялкі.
Нязвыклы вельмі, скажам прама,
Для Беларусі ход такі.
Хоць я прадказваць не бяруся,
Што гэта шчасце прынясе,
Сцяну такую ў Беларусі
Займець хацелі б ледзь не ўсе:
І хлебаробы, і шахцёры,
І педагогі, і ўрачы...
Яны таксама не ў гуморы –
Хоць плач ці крычма закрычы.
Народ наш лепшай долі прагне,
Народ зняверыўся даўно,
Але сядзіць краіна ў багне,
І перспектывы не відно.

* * *

Другога выйсця я не бачу:
Патрэбна ўзвесці нам Сцяну
Гаротнага, нямога Плачу –
Для ўсіх, што тут жывуць, адну...

СПЕЦСЛУЖБЫ

В Китае раскрыто дело о тайваньских шпионах

В провинции Цзянсу Восточного Китая предъявлено обвинение двум бывшим военнослужащим Народной вооруженной полиции, которые якобы были завербованы тайваньским шпионом. Они получали от него указания по электронной почте, собирали информацию об учениях полиции, дислокации войск и военных предприятий, испытаниях вооружений и т.д. По мнению следствия, это нанесло обороноспособности КНР значительный ущерб.

Уголовное дело было заведено еще в мае 2017 года, но сейчас оно завершено. Ма Лянляну и Ли Синю грозит тюремное заключение от десяти лет лишения свободы до пожизненного. Возможно также применение смертной казни – при наличии отягчающих обстоятельств.

Напомним, что Тайвань отделился в 1949 году после поражения в гражданской войне партии Гоминьдан и отступления на остров двухмиллионной армии во главе с генералиссимусом Чаном Кайши. Сегодня это непризнанное государство по-прежнему не желает признавать себя частью единой Китайской Народной Республики, а потому шпионаж в его пользу континентальный Китай расценивает как весьма серьезное преступление.

СОТРУДНИЧЕСТВО

Европа заинтересована в израильском газе

Европейская комиссия выделила 34,5 миллиона евро на разработку проекта строительства газопроводов от израильских и кипрских газовых месторождений к берегам Греции и Италии. Проект должен быть завершен в 2019 году, после чего будет принято окончательное решение о целесообразности дальнейших инвестиций в него.

Предполагается, что прокладка трубопровода может начаться в 2021 году. Очевидно, что проект напрямую связан с все более усиливающейся заинтересованностью Европы в ослаблении зависимости от поставок российского газа. Однако даже в случае полноценной реализации его российских поставок он не заменит: кипрско-израильский газопровод будет доставлять на континент максимум 10 млрд кубометров в год, а это лишь 20-я часть поставок российского газа. Кроме того, для оправдания столь значительных инвестиций необходима разница в цене хотя бы 2-3 доллара США, а при нынешней разбежке в ценах она составляет менее одного доллара.

Можно предположить, что вопрос носит не экономический, а политический характер. Учитывая скандально развивающиеся отношения между Европой (прежде всего Германией) и Турцией, новый газопровод может быть вызовом не столько российскому поставщику, сколько турецким транспортировщикам: напомним, что в настоящее время Россия активно инвестирует в строительство линии газопровода «Турецкий поток», реализация которой позволит укрепить связи между Москвой и Анкарой.

ІНСАЙД

«Крамлёўскі даклад» турбуе Крэмль

У расійскім друку апублікавана інфармацыя пра тое, што па Расіі на ўсіх узроўнях прайшлі нарады, прысвечаныя магчымаму пашырэнню санкцый з боку Злучаных Штатаў Амерыкі. Справа ў тым, што ў бліжэйшыя дні ў ЗША будзе прадстаўлены так званы "Крамлёўскі даклад". Даклад прысвечаны "фінансавай абслузе" Крамля – буйнейшаму расійскаму бізнесу, які працуе з грашыма, нефармальна даверанымі вышэйшым кіраўніцтвам Расіі. Пакуль вядома, што па выніках абмеркавання інфармацыі, сабранай амерыканскай фінансавай разведкай, спіс асоб, супраць якіх накіраваны персанальныя санкцыі ЗША, можа быць пашыраны на 300 чалавек – у тым ліку на 50 высокіх чыноўнікаў. Санкцыі могуць таксама закрануць юрыстаў, лабістаў, кіраўнікоў буйных дзяржаўных прадпрыемстваў. Упершыню ў спіс трапяць таксама прадстаўнікі так званай "залатой моладзі" – дзеці буйных чыноўнікаў, алігархаў, генералаў, кіраўнікоў дзяржаўных і паўдзяржаўных прадпрыемстваў – у якасці канчатковых "атрымальнікаў карысці".

Спіс быў складзены на падставе крытэрыяў, распрацаваных вядомымі экспертамі, сярод якіх былы адказны супрацоўнік адміністрацыі Барака Абамы Дэніел Фрыд, расійскі эканаміст Андрэй Іларыёнаў, публіцыст Андрэй Піянткоўскі, шведскі эканаміст Андэр Ослунд.

Адным з крытэрыяў называецца дачыненне (таемнае альбо відавочнае) да "агрэсіўных і незаконных дзеянняў пуцінскага рэжыму", сярод якіх, у прыватнасці, пазначаны ваенная агрэсія супраць Грузіі, анексія Крыма, бамбардзіроўкі грамадзянскага насельніцтва ў Чачні і Сірыі, умяшальніцтва ў прэзідэнцкія выбары ў ЗША 2016 года, забойства Юрыя Шчакачыхіна, Ганны Паліткоўскай, Барыса Нямцова, Сяргея Магніцкага, Аляксандра Літвіненкі і іншых апазіцыйных журналістаў, палітыкаў, адвакатаў, грамадскіх актывістаў.

Зразумела, што нават у тым выпадку, калі супраць усіх гэтых асоб не будуць уведзены персанальныя санкцыі, адна толькі згадка іх прозвішчаў у дакладзе прывядзе да значных рэпутацыйных страт у вачах Захаду. За імі будзе больш уважлівы кантроль з боку органаў фінансавага і крымінальнага кантролю, а іх фінансавыя і палітычныя кантакты ў краінах Еўропы і ЗША будуць абмежаваны дзеля таго, каб кантактныя асобы самі не трапілі ў нейкія непрыемныя сітуацыі.

ЧУЛІ?

Іран выцягвае «сеткі»?

Падчас пасяджэння Вышэйшага савета Ірана з удзелам Вярхоўнага лідара краіны Алі Хаменэі кіраўніцтва Ірана абмеркавала вынікі пратэстаў насельніцтва, якія адбыліся напрыканцы мінулага года. Галоўнымі абвінавачанымі ў арганізацыі пратэстаў сталі... сацыяльныя інтэрнэт-сеткі. Як сказаў старшыня Вярхоўнага суда Ірана Садык Ларыджані, іранскія карыстальнікі замежных сацыяльных сетак супрацоўнічаюць такім чынам са знешнімі ворагамі краіны. Іншы ўдзельнік абмеркавання – старшыня Савета канстытуцыйнага нагляду і Савета экспертаў аятала Ахмад Джанаці – заявіў, што сацыяльныя сеткі – гэта "крыніца зла", і пахваліў Кітай і Японію, якія ўтаймавалі сацыяльныя сеткі, бо калі б яны гэтага не зрабілі, то *"сітуацыя ў гэтых краінах была б горш за іранскую"*.

Нагадаем, што падчас пратэстных падзей, якія разгарнуліся ў Іране, сацыяльныя сеткі "Тэлеграм" і "Інстаграм" былі заблакіраваны, і толькі пасля таго, як узровень пратэстаў знізіўся, прэзідэнт Ірана Хасан Раўхані сваім указам дазволіў зноў імі карыстацца. Але ж рашэнне Раўхані намеснік пракурора краіны ацаніў як не адпавядаючае закону.

Паводле вынікаў пасяджэння было прынята рашэнне развіваць у Іране толькі тыя сацыяльныя сеткі, серверы якіх знаходзяцца на тэрыторыі краіны, а таксама гаспадары якіх супрацоўнічаюць з іранскімі ўладамі. *"Мы павінны стварыць здаровую сацыяльную сетку, якую не здолелі б выкарыстоўваць ворагі ісламу, якая абапіралася б на ўнутраныя рэсурсы"*, – заявіў імам пятнічнага намазу Тэгерана аятала Ахмат Хатамі. *"Калі адпусціць бешанага сабаку, ён зноўку здолее ўкусіць"*, – сказаў Хатамі, працягваючы крытыку сацыяльных сетак.

170 дэпутатаў імажыліса (іранскага парламента) запатрабавалі замены замежных месенджараў на мясцовыя.

Тым часам заснавальнік сеткі "Тэлеграм" Павел Дураў паведаміў, што ў бліжэйшы час на сэрвісе будуць усталяваны настройкі, якія выключаць магчымасць фільтрацыі месенджара.

СКАНДАЛ

Газавая атака

Чарговы скандал пачаўся ў Германіі вакол дзейнасці буйнейшых вытворцаў аўтамабіляў – Volkswagen, Daimler и BMW. Як сведчаць германскія газеты, гэтыя канцэрны фінансавалі тэсты, якія Еўрапейскае даследчае аб'яднанне па абароне навакольнага асяроддзя і здароўя ў транспартнай галіне (EUGT) праводзіла на людзях.

Падчас гэтых даследаванняў людзі – з іх згоды – дышалі паветрам з павышанай канцэнтрацыяй дыаксіду азоту. Даследаванне праводзілася ва Універсітэцкай клініцы Ахена на 25 асобах.

Самае сумнае тое, што гэтыя даследаванні не толькі былі небяспечныя для здароўя людзей, але ж і малаінфарматыўныя: як пішуць апаненты даследчыкаў, дыаксід азоту з'яўляецца толькі адным з тых шкодных рэчываў, якія ўтрымліваюцца ў выхлапных газах.

Лабісцкая структура EUGT была ліквідавана ў 2017 годзе, таму нават немагчыма даведацца, чым матываваліся адказныя асобы, якія заказвалі менавіта гэтыя даследаванні.

Некалькі дзён таму стала таксама вядома аб аналагічных вопытах, якія ставіліся на малпах. Кіраўніцтва Daimler і BMW адразу заявіла, што не маюць дачынення да іх. Кіраўніцтва Volkswagen было вымушана давесці да ведама грамадскасці, што правядзенне такіх вопытаў было памылкай, а методыкі не былі дастаткова абгрунтаванымі з пункту гледжання сучаснай навукі.

Гэта не першы скандал, у якім фігуруе Volkswagen. Некалькі гадоў таму кіраўніцтва канцэрна было прымушана прызнаць, што маніпулявала вынікамі даследаванняў таксічнасці выхлапных газаў. У сапраўднасці забруджванне навакольнага асяроддзя адпрацаванымі газамі аўтамабіляў Volkswagen было больш за дэкларацыю ў 40 разоў. Але, нягледзячы на прабачэнні кіраўніцтва канцэрна і адстаўку асоб, якія адказвалі за адпаведны накірунак у яго дзейнасці, улады ЗША, куды была прададзена большая частка аўтамабіляў, на якіх працавала нібыта палепшанае абсталяванне, паведамілі, што будуць працягваць следства па дзейнасці былых топ-менеджараў канцэрна.

ПЕРВЫЕ ЛИЦА

Мадуро идет ва-банк

Президент Венесуэлы Николас Мадуро 24 января объявил о своем намерении баллотироваться на второй срок. Мы так привыкли к дружбе с Венесуэлой, что нет сомнений: освещаться его кампания будет на нашем телевидении со всеми подробностями. Присмотримся поближе к «другу Николасу».

Преемник подполковника Уго

На самом деле о Венесуэле мы знаем не так уж и много. Знаем, что это страна в Южной Америке, что в ней есть нефть (много нефти), что она почему-то придерживается социалистического курса и что долгие годы руководил ею харизматичный лидер Уго Чавес.

Уго Рафаэль Чавес пришел к власти в 1998 году. До этого в его биографии числилась неудачная попытка государственного переворота 1992 года. Подполковник Чавес пообещал искоренить коррупцию, открыть путь во власть новым партиям и победить бедность.

С тех пор Чавес прочно держал власть в руках, и даже удачная попытка переворота в апреле 2002 года привела к тому, что уже через два дня он смог вернуться в президентский дворец. И хотя к концу его правления все действия, направленные на жесткое регулирование экономики и контроль за ценами, привели к дефициту товаров, росту преступности и бедности в стране, скончался он от рака накануне очередной инаугурации в 2013 году.

Бывший водитель автобуса, один из основателей чавесистского Движения за Пятую Республику, занимавший к 2013 году посты министра иностранных дел (2006–2013) и вице-президента Венесуэлы, Николас Мадуро фактически исполнял обязанности президента в последние месяцы жизни Чавеса. Поэтому никого не удивило, что Мадуро стал фаворитом президентской гонки от правящей элиты страны. Да, у него не было высшего образования, он не обладал харизмой предшественника, но от него этого и не требовалось. Венесуэльцы все еще любили своего бравого подполковника Уго, а поскольку в декабре 2012 года Чавес официально выразил надежду, что в случае его ухода избиратели поддержат именно Мадуро, он и выиграл. С минимальным, правда, преимуществом – всего в полтора процента.

Разумеется, такой отрыв вызвал крайнее недовольство оппозиции. Ведущий оппозиционный кандидат Энрике Каприлес заявил, что он не признает результатов выборов. Но на стороне Мадуро была армия, так что от признания сеньора Каприлеса мало что зависело.

Сила – есть!

Первый год правления Мадуро проходил на фоне стабильной нефтяной конъюнктуры, так что государство имело возможность исполнять все взятые на себя социальные обязательства. Но к концу 2013 года цены на нефть начали падать. Президент обратился к Национальному Собранию Венесуэлы с требованием предоставить ему чрезвычайные полномочия для борьбы с коррупцией и для сопротивления давлению внешних сил (то есть Соединенных Штатов) на экономику страны. Со второго захода голосование дало желаемый результат: в первый раз не хватило всего одного голоса.

И – понеслось!

Сначала по приказу Мадуро были арестованы владельцы и продавцы магазинов электротоваров, а сами товары проданы по цене... 10% от реальной. Народ ломанулся в магазины. В некоторых городах это просто привело к грабежам: социализм социализмом, но инстинктов никто не отменял. Однако и это не помогло: по официальной информации, инфляция в Венесуэле за 2013 год составила 53%. Число умышленных убийств на тысячу душ населения составляло 39 человек. Была убита даже бывшая «мисс Венесуэла» Моника Спир. Лидер оппозиции Энрике Каприлес предложил власти объединить усилия для борьбы с преступностью, однако Мадуро предпочел действовать силой. Руководители оппозиции были арестованы, против манифестантов применяли слезоточивый газ, дубинки и резиновые пули. Тем более что оппозиционеров было просто опознать: они одевались в белое, а сторонники Мадуро – в красное.

В феврале 2014 года вновь начались массовые протесты. Народ не чувствовал себя в безопасности. Против манифестантов опять применили силу, а сам Николас Мадуро попытался повторить успех своего предшественника: Уго Чавес вел еженедельную телепередачу, в ходе которой отвечал на вопросы слушателей, проклинал оппонентов, отдавал приказы правительству. Всего Чавес провел в эфире 358 телемарафонов общей длительностью 1656 часов 44 минуты. Мадуро, не до конца уверенный в своей харизме, ограничился радиоэфиром. Но, чтобы подкрепить свое влияние на избирателей, президент потребовал предоставить ему право издания декретов, которые не нуждались бы в утверждении парламентом.

Борьба с парламентом, инфляцией и проклятыми империалистами

Однако падение уровня жизни привело к победе оппозиции на парламентских выборах 2015 года. Парламент попытался ограничить полномочия президента. Но на сторону Мадуро стал Верховный суд, лишивший нескольких депутатов их мандатов. В результате Мадуро вновь получил в парламенте большинство. Попытку же импичмента Мадуро предотвратил, призвав выступить в качестве посредника Папу Франциска.

Это не помогло. Согласно оценкам Международного валютного фонда в 2016 году падение ВВП Венесуэлы составило 18%, инфляция – 550%, безработица – 21%, а внешний долг превысил 130 миллиардов долларов США. Административное регулирование цен на продукты питания привело к тотальному дефициту. Народ лишился работы и голодал.

К концу 2017 года курс доллара на черном рынке превысил официальный банковский курс в 900 раз!!! Инфляция по прогнозам должна составить 1000% годовых.

Нужен был враг. Врагом были – как всегда – объявлены Соединенные Штаты, снизившие объем покупок венесуэльской нефти. Кроме того, Мадуро напомнил о «грубом вмешательстве» США в процесс «разрешения» политического кризиса 2014–2015 годов: они пытались уговорить Мадуро не применять силу против проклятых оппозиционеров. Но президент не сдался. Результаты борьбы можно было увидеть на ценниках в магазинах.

В 2016 году в Национальный избирательный совет Венесуэлы были поданы подписи одного миллиона восьмисот пятидесяти тысяч человек за проведение референдума об отставке президента Николаса Мадуро. Президент объявил, что референдум не состоится: в бюджете нет денег, а у народа нет времени – нужно сражаться с врагами.

Впереди – выборы

24 января Николас Мадуро объявил, что готов к выдвижению на очередной президентский срок. И хотя цены на нефть вряд ли вырастут, инфляция уменьшится, безработица снизится, а коррупция будет побеждена, Боливарианская Республика Венесуэла готовится к тому, что преемник Уго Чавеса вновь принесет присягу в качестве ее президента.

Думаю, мы тоже в этом не сомневаемся. Опыт есть.

Александр ФЕДУТА.

У ДВУХ СКАЗАХ

***

У Швецыі ва ўласным доме на 91-м годзе жыцця памёр заснавальнік буйнейшай у свеце сеткі мебельных магазінаў IKEA Інгвар Кампрад. Чалавек, які пачаў працаваць яшчэ школьнікам і заснаваў свой бізнес у 17 год, – чым не прыклад?

***

Кампанія Strava, якая апублікавала сусветную карту фітнес-гаджэтаў (напрыклад, тэлефонныя лічыльнікі колькасці пройдзеных крокаў), тым самым раскрыла інфармацыю пра месца знаходжання ваенных баз шэрагу краін. Кожны можа ўбачыць, напрыклад, калі і дзе выходзяць папрактыкавацца ў бегу рота ці нават узвод вайскоўцаў.

***

Перамовы аб стварэнні ўрадавай кааліцыі ў Нямеччыне зноў зайшлі ў тупік. Бакі ўсё яшчэ не могуць дамовіцца наконт умоў прыняцця бежанцаў у краіну.

***

"72-гадовы Уладзімір Пуцін павінен мірна перадаць уладу і паехаць на адпачынак у Сочы", – заявіла кандыдатка на пасаду прэзідэнта Расіі Ксенія Сабчак у інтэрв'ю буйнейшай шведскай газеце "Дагенс Нюхецер". Але ж спадарыня Сабчак не гаворыць, каму Пуцін павінен перадаць уладу ў 2024 годзе.

***

На рудніку "Малышава", які належыць расійскай кампаніі "Ростех", знайшлі найбуйнейшы за дзесяць год ізумруд. За камень вагой больш за 1,5 кг, даўжынёй 14 см і шырынёй 7 см супрацоўнікі атрымаюць прэмію ў памеры 250 тысяч расійскіх рублёў.

***

У Львове (Украіна) плануюць увесці "платныя роды" – калі жанчыну даставяць не да дзяжурнага ўрача, а да таго спецыяліста, якому яна давярае. 60% ад сумы атрымае ў якасці ганарару доктар, а астатняе – шпіталь.

***

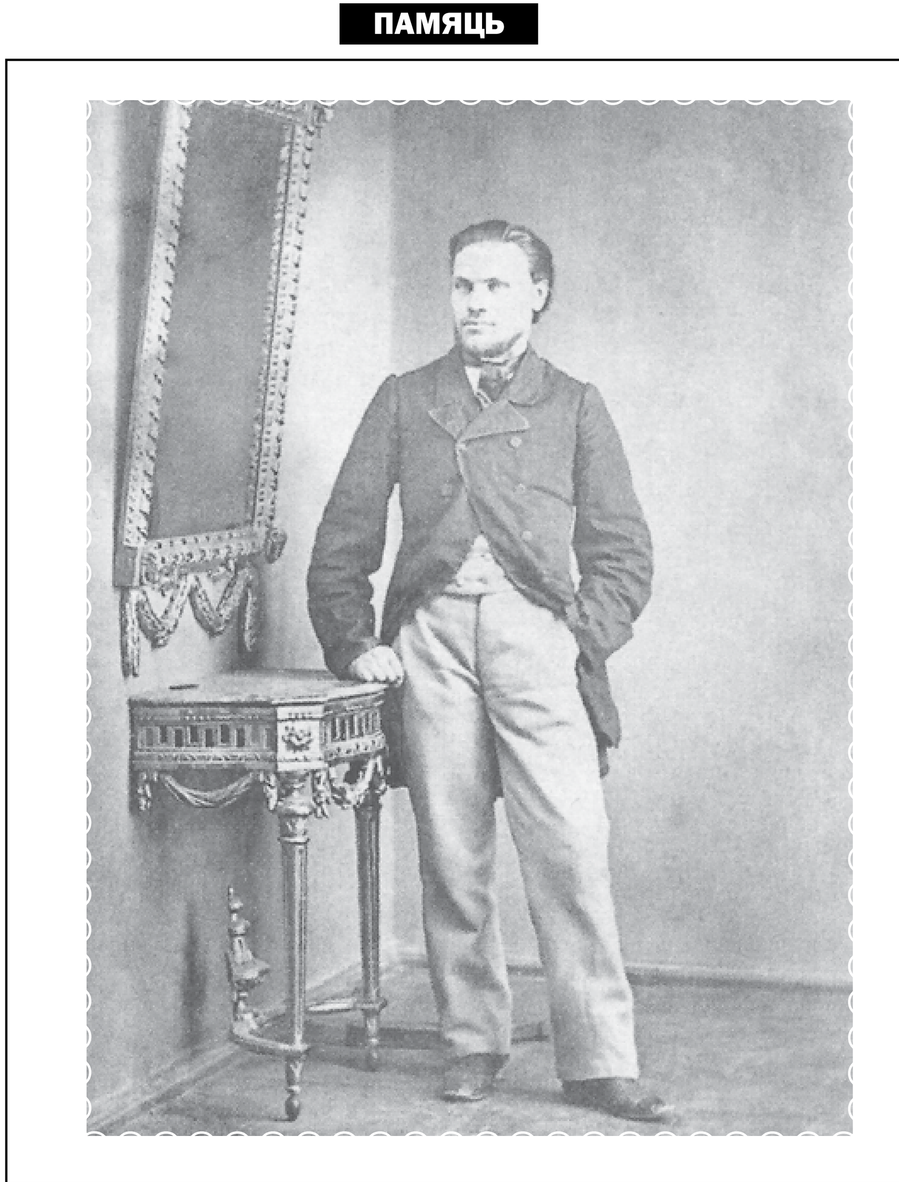
У Нью-Ёрку ўручылі чарговую прэмію "Grammy" – галоўную ўзнагароду Нацыянальнай акадэміі гуказапісу ЗША. Сярод пераможцаў – Рэндзі Ньюман, які атрымаў прэмію за песню "Putin" як лепшы аранжыроўшчык, канадская спявачка Алесія Кара ("Лепшы новы артыст"), Дзмітрый Трыфанаў ("Лепшы класічны альбом з саліруючым інструментам") і Бруна Марс ("Запіс года", "Песня года" і "Альбом года").

***

"Нягледзячы на пэўныя нязгоды з палітыкай Бруселя, Польшча не збіраецца выходзіць з Еўрасаюза", – распавёў прэм'ер-міністр Матэвуш Маравецкі ў інтэрв'ю выданню "Дзеннік Газета Правна". Паводле слоў спадара Маравецкага, "Полэкзіт" магчымы не больш, чым "Германэкзіт".

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 СТУДЗЕНЯ 2018 г.

ПАМЯЦЬ

15 цікавых фактаў з жыцця Кастуся Каліноўскага

2 лютага споўніцца 180 год з дня нараджэння легендарнага змагара за народнае шчасце Кастуся Каліноўскага. Вось шэраг цікавых фактаў з яго біяграфіі.

1. У бацькі Кастуся Сымона Каліноўскага было 25 дзяцей ад двух шлюбаў. Але з родных братоў і сясцёр, якіх было 10, Кастуся ніхто не перажыў. Многія з іх памерлі ад сухотаў, як брат Віктар.

2. Кастусь Каліноўскі нарадзіўся 2 лютага 1838 года ў Мастаўлянах (сёння – тэрыторыя Польшчы, на самай мяжы з Беларуссю), быў ахрышчаны двойчы. Першы раз яго назвалі ў адпаведнасці са святцамі ў гонар каталіцкага святога Вінцэнта Сарагоскага. А другі – у гонар Канстанціна, сына святара Мастаўлянскай уніяцкай царквы Сымона Крукоўскага, з якім сябравала сям'я Каліноўскіх. Менавіта другое імя выкарыстоўвалася ў паўсядзённым жыцці.

3. Пасля заканчэння ў 1852 годзе Свіслацкай гімназіі Кастусь амаль тры гады дапамагаў бацьку па гаспадарцы ў набытым Каліноўскімі маёнтку Якушоўка (сёння – Свіслацкі раён). Але, моцна пасварыўшыся з мачахай, на пачатку 1856 года паехаў паступаць у Маскоўскі ўніверсітэт.

4. Кастусь паўгода жыў у Маскве, рыхтаваўся да паступлення ў мясцовы ўніверсітэт. Але так туды і не трапіў. Ён разам са старэйшым братам Віктарам летам 1856 года пераехаў у Пецярбург. Прычына – замоўленая Віктару Археалагічнай камісіяй праца па пошуку старых дакументаў па гісторыі Беларусі і Літвы.

5. Кастусь Каліноўскі стаў студэнтам разраду камеральных навук Пецярбургскага ўніверсітэта, дзе рыхтавалі гаспадарчых і адміністрацыйных служачых. За навучанне ён не плаціў, прадаставіўшы пасведчанне аб цяжкім матэрыяльным становішчы.

6. Падчас навучання Кастусь быў абраны бібліятэкарам пры зямляцтве студэнтаў з былой Рэчы Паспалітай "Огул". Гэта была фактычна кіруючая пасада аб'яднання.

7. У 1859 годзе Кастусь Каліноўскі захварэў на цяжкую нервовую хваробу, "падобную падучцы". Старажытныя грэкі і рымляне называлі яе "боскай хваробай". На падучку, або эпілепсію, хварэлі Гай Юлій Цэзар, Напалеон, Байран, Дастаеўскі, Ван Гог. Але Каліноўскі здолеў вылечыцца. Яму дапамог вядомы пецярбургскі медык Мікалай Фёдаравіч Здэкаўэр.

8. На пачатку 1861 года Кастусь Каліноўскі здаў іспыты, абараніў дысертацыю і быў зацверджаны ў вучонай ступені кандыдата. Навет назва яго навуковай работы да сённяшняга дня застаецца невядомай.

9. У якасці першага месца працы Кастусь Каліноўскі абраў канцылярыю віленскага ваеннага губернатара Уладзіміра Назімава. Але ўладкавацца туды не дапамагла навет пратэкцыя яго сябра, ад'ютанта генерал-губернатара Людвіга Звяждоўскага.

10. У Гродне Каліноўскі хацеў уладкавацца следчым. Для гэтага неабходна была не толькі пратэкцыя, але і хабар. Таму папрацаваць на дзяржаўнай службе навет пасля заканчэння Пецярбургскага ўніверсітэта ў Каліноўскага так і не атрымалася.

11. Кастусь Каліноўскі як стваральнік Гродзенскай рэвалюцыйнай арганізацыі па падрыхтоўцы паўстання быў выдатным канспіратарам. Навет маючы дакладнае апісанне, жандары не маглі яго пазнаць. Чым ён і карыстаўся, свабодна перамяшчаючыся ў чыгунцы, як і на вуліцах Гродна, Беластока і Вільні.

12. Падчас паўстання праціўнікі, якія выступалі супраць сацыяльных змен на карысць простага народа, здзейснілі пераварот, каб не дапусціць рэалізацыі планаў Каліноўскага. У адказ ён напісаў пратэст, у якім заявіў, што здымае "з сябе ўсякую адказнасць перад будучыняй за ўсе памылкі і за ўсе страты і няшчасці, якія прынясе процілеглае духу і тэндэнцыям паўстання кіраўніцтва".

13. У апошнія месяцы жыцця Каліноўскага ў Вільні па горадзе распаўсюджваліся чуткі пра яго як "круля Літвы", які збіраецца ўтварыць на тэрыторыі Беларусі і Літвы асобную дзяржаву, незалежную як ад рускіх, так і ад палякаў.

14. Адзін з "Лістоў з-пад шыбеніцы", напісаных у форме верша, быў адрасаваны нарачонай Кастуся Каліноўскага – Марысі Ямант. Паміж маладымі людзьмі, якія сядзелі за кратамі ў розных будынках Вільні, сапраўднае пачуццё перадавала Ядзвіга Макрыцкая, цётка Марысі. Менавіта яна вынесла "Лісты з-пад шыбеніцы" і здолела іх пераправіць у Кёнігсберг, адкуль яны трапілі ў Парыж і былі надрукаваны ў 1867 годзе. Доўгі час яны лічыліся падробкай, пакуль іх арыгінал не быў знойдзены Уладзімірам Калеснікам у 1980 годзе ў Польскай нацыянальнай бібліятэцы ў Варшаве.

15. Кастусь Каліноўскі быў асуджаны да расстрэлу, але генерал-губернатар Міхаіл Мураўёў асабіста замяніў пакаранне на павешанне, якое і адбылося 22 сакавіка 1864 года. Падчас пакарання Каліноўскі абурыўся, калі яго назвалі дваранінам, прамовіў: "У нас няма дваран, усе роўныя". Іншыя яго словы, якія ён паспеў вымавіць, не захаваліся.

Падрыхтаваў Васіль ГЕРАСІМЧЫК.

P.S. Да 180-годдзя Вялікага сына беларускага народа пабачыла свет кніга "Канстанцін Каліноўскі: асоба і легенда". Папярэдняя біяграфія паўстанца выйшла 30 гадоў таму – у 1988 годзе.

ВПЕЧАТЛЕНИЯ

Скандинавский социализм

Совершил путешествие по Скандинавии – Дании, Норвегии и Швеции. Страны, похожие по уровню жизни и управлению. Все – конституционные монархии, причем в Швеции и Дании номинальными могут быть как короли, так и королевы (наследниками являются первенцы в королевской семье). В Норвегии же королями становятся наследники мужского пола. Королевская власть чисто представительская. Фактически странами управляют премьер-министры и парламент. Если Швеция и Дания – государства древние, то Норвегия получила независимость только в 1905 году. До этого она была под протекторатом Швеции. Шведы отпустили Норвегию на свободу, тогда, видимо, не зная о больших запасах нефти и газа.

В начале XIX века в Швеции прервалась королевская династия, так как последний ее король Карл XIII был бездетен. Шведы обратились к Наполеону с просьбой прислать на трон кого-либо достойного. Прибыл его маршал по фамилии Дюма. Он и оказался основателем ныне правящей в Швеции династии Бернадотов. Поскольку короли женились на принцессах королевских кровей, а королевы выходили замуж за принцев, у представителей шведской династии не было шведской крови. О чем шведы печалились. Теперь в Швеции правит король Карл XVI. Его старшая дочь (будущая королева) вышла замуж за шведа – своего тренера по фитнесу, и у них родилась девочка. Чему народ Швеции чрезвычайно обрадовался – наконец-то будущая королева, внучка нынешнего короля, будет хоть наполовину шведкой.

Надо сказать, что во всех скандинавских странах на содержание королевских династий денег много не тратят. Короли живут достаточно скромно. Например, тот же король Швеции сам управляет автомобилем, причем часто неудачно, и ему приходят штрафы от дорожной службы, за что монарх получает нагоняй от супруги.

Высокие налоги и высокое благосостояние всех

По населению страны не очень крупные. В Дании и Норвегии по 5,4 миллиона жителей, а в Швеции – 10 миллионов. Причем столицы Копенгаген, Осло и Стокгольм – города по миллиону жителей. Все страны содержат небольшие армии. Дания и Норвегия, являясь членами НАТО, соответственно 17 000 и 29 000 человек, Швеция – 18 000.

Налогообложение схожее у всех. С больших доходов платят большие налоги. Особенно большие налоги в нефтегазовой и горнодобывающей отраслях. Считается, что недра принадлежат всем. Те, кто платит высокие налоги, понимают, что деньги идут не в карманы чиновников, а на медицину, образование, достойные пенсии, содержание инфраструктуры. Кто-то богаче, но нет олигархов, как нет и бедных. Полное отсутствие напряженности в обществе, все довольны. Скандинавский социализм. Высокие средние зарплаты (около 3500 евро в месяц) и пенсии (в Дании самая высокая в мире – 2800, в Швеции и Норвегии – 1500 евро). На пенсию датчане и норвежцы уходят в 67 лет, шведы – в 65. Цены на продукты в трех странах примерно одинаковые: хлеб значительно дороже, чем у нас, молочные и мясные продукты стоят примерно так же, рыба дешевле. Во всех странах действует своеобразный «сухой закон». Спиртное, в том числе и пиво, продается только в специализированных магазинах, и оно очень дорогое. Например, бутылка пива стоит около 10 евро. Очень дорогие и сигареты. Для путешественников несколько неудобно наличие в каждой стране своей валюты – кроны.

Похожа и система образования – полностью бесплатная, начиная с детского сада. В Швеции, например, ребенку в школу ничего покупать не надо: ручки, тетради, учебники, даже ноутбуки и т.д. дадут в школе. В Дании и Швеции студентам платят стипендию (400–1000 евро в зависимости от университета).

Похожи и системы здравоохранения: медицина полностью бесплатна, причем любая необходимая помощь. Никто не занимается благотворительностью – любые операции бесплатны. Надо сказать, люди следят за своим здоровьем. Мало курящих (я не видел), многие активно занимаются спортом. Развитое здравоохранение, здоровый образ жизни и хорошая экология дают прекрасные результаты: средняя продолжительность жизни в Дании у мужчин 78, женщин – 86 лет, в Норвегии – 81 и 84, в Швеции – 81 и 86 лет соответственно.

Мигранты – головная боль

Хочу сказать о проблеме, которая в одинаковой степени волнует все скандинавские страны, – мигранты. Особенно остро она стоит в Швеции. Именно Швеция приняла наибольшее число мигрантов на единицу населения в Европе. Я лично не понимаю, зачем Евросоюз принимает так много нелегалов из Азии и Африки. Могу понять временный прием беженцев из-за военных действий, но ведь таких менее 10 процентов. Остальные чисто экономические мигранты. Они нелегально прибывают в Европу, их селят, кормят, за ними убирают и еще платят им приличные деньги. Например, в Германии – 1400 евро в месяц. В таком случае зачем мигрантам работать?

В Швеции хотят вернуть на родину часть мигрантов. Но делают это довольно странно. Дают 3000 евро и говорят: езжайте домой. Деньги те берут с удовольствием, но ехать никто не хочет и не едет. В Стокгольме в прошлом году произошел теракт. Его совершил выходец из Узбекистана – на угнанном грузовике задавил 5 человек. Ему тоже предложили уехать, но он не захотел. Теперь в тюрьме, максимальный срок наказания в Швеции 20 лет.

Не тюрьмы, а санатории

Да, многие тюрьмы в Швеции похожи на наши санатории. Отдельная камера с выходом на территорию, телевизор, интернет, спортзал, бесплатное лечение, возможность работать (многие скапливают приличные суммы), учиться (некоторые заканчивают университеты). На заключенного в Швеции, не поверите, расходуется 600 евро в день.

О том, как в Швеции строго с законностью, свидетельствует такой факт. Любопытный случай произошел с отцом нынешнего премьер-министра Швеции. Он любитель выпить и вот однажды решил добавить, но под рукой спиртного не оказалось. Алкогольных магазинов мало, и он отправился за добавкой на автомобиле. «Добрые» соседи позвонили в полицию. К тому времени он уже вернулся из магазина. Прибыла полиция, видят: пьяный, а ехал ли он на авто. Он стал отказываться, но нашли записи на видеокамерах. Присудили 6 месяцев заключения. Но в тюрьме не было мест. Поставили в очередь, правда, в конце концов наказание в виде лишения свободы заменили общественными работами.

***

Конечно, в одной статье невозможно описать все аспекты жизни трех стран, но, согласитесь, нам есть чему поучиться у скандинавов.

Владимир АЛЬФЕР.
г.Вилейка.

ГЛЫБІНКА

Святое месца пустым не бывае

– Чула, праваслаўнага святара Міхаіла Пінчука забіраюць з Дзятлава і пераводзяць у іншае месца? – аднойчы спытала суседка.

– Шкада, – кажу. – Слаўны чалавек айцец Міхаіл: добры, спагадлівы. Ці вядома, каго прышлюць нам?

– Вядома. Яго роднага брата айца Мікалая. Яны са шматдзетнай сям'і: яшчэ ёсць дзве сястры і трэці брат – Іаан. Ён таксама святар. І бацька іхні быў святаром. Во якая слаўная сям'я!

Гэта было ў цяпер ужо далёкім 1990 годзе. А праз тры гады заслужаны архітэктар Беларусі **Леанід Макарэвіч** зрабіў праектную дакументацыю, і неўзабаве ў Дзятлаве пачалі будаваць новую царкву. Трэба сказаць, што такая задумка была і на пачатку XX стагоддзя, але потым надышлі іншыя часіны: ні цэрквы, ні святары на нашай зямлі сталі непатрэбныя, бо да ўлады прыйшлі бальшавікі. Яны знішчалі, а не будавалі.

Але час ішоў, шмат што змянялася. І вось нарэшце ўсе павярнуліся да веры.

Пабудаваць такі прыгожы храм, які задумалі, было вельмі складана, і ўсё ж праз многія гады ён адчыніў перад вернікамі свае дзверы. Нядаўна на адкрыццё ў Дзятлава прыехала ўсё вышэйшае духавенства, простыя людзі з многіх куткоў Беларусі, якія звязаны каранямі з Дзятлаўскай зямлёй. Маленькая старая царква, якая ў святы не магла змясціць і трэці вернікаў, нібы саступіла месца новай – велічнай і прыгожай.

– Айцец Мікалай, а хто найбольш дапамог ва ўзвядзенні храма?

– *Усе дапамаглі. І раённае кіраўніцтва, і вернікі, і наш зямляк Міхаіл Арда, які ўзначальвае Рэспубліканскую федэрацыю прафсаюзаў. Мечыслаў Уласевіч, ён на той час быў старшынёй недалёкага ад Дзятлава калгаса, выдзяляў тэхніку. Шмат дапамаглі Пётр Кончык і Пётр Грос, якія ўзначальвалі будаўнічыя арганізацыі. Абудвух ужо няма на свеце, а іх добрыя справы засталіся назаўсёды, увасобіўшыся ў такім прыгожым храме. Жанчыны з сястрынства хадзілі з хаты ў хату, з кватэры ў кватэру і прасілі ахвяраваць хто колькі можа. І людзі давалі грошы.*

Айцец Мікалай разам са сваімі памочніцамі з сястрынства пастаянна наведваюцца ў Дзятлаўскую раённую бальніцу. Ён спавядае хворых, прычашчае. Часта бывае бацюшка і ў доме, дзе бавяць час дзеці-інваліды, усякі раз прыносіць падарункі.

Ёсць пры Дзятлаўскім храме і нядзельная школа, у якой займаюцца трыццаць пяць хлопчыкаў і дзяўчынак. Заняткі праводзяць прафесійныя настаўнікі – праваслаўныя вернікі Ганна Андрукевіч, Галіна Герус і Галіна Мілейка.

– *Два разы на год – на Каляды і Вялікдзень – нашы выхаванцы даюць прадстаўленні ў раённым цэнтры культуры для ўсіх жыхароў Дзятлава,* – распавядае айцец Мікалай. – *А яшчэ мы з дзецьмі кожны год падарожнічаем па краіне. Асноўная мэта – наведаць храмы, але адначасова знаёмімся з культурай Беларусі, архітэктурнымі збудаваннямі. Словам, далучаем дзяцей да прыгожага, выхоўваем у іх душах святасць і чысціню.*

– Скажыце, калі ласка, айцец Мікалай, а што будзе ў старым храме? Ён таксама будзе дзейнічаць?

– *Абавязкова. Да нас нядаўна прыслалі святара Іаана Кісяля, які стаў благачынным Дзятлаўскай акругі, настаяцелем храма Праабражэння Гасподняга горада Дзятлава. Я, скажам так, пакінуў гэту пасаду і заняў другую. Цяпер я – протаіерэй, настаяцель сабора новамучанікаў і спаведнікаў царквы горада Дзятлава. А ўвогуле мы абодва служым Богу і вядзём да яго людскія душы.*

У святара Мікалая Пінчука слаўная сям'я. Мілая, чароўная матушка Святлана дапамагае яму ва ўсіх справах. Яна добрая дарадчыца, а таксама клапатлівая матуля чатырох дзяцей – сына і трох дачок. Старэйшая дачка ўжо скончыла ўніверсітэт, выйшла замуж, а трое малых яшчэ школьнікі.

Калі давядзецца пабываць у нашым Дзятлаве, зайдзіце ў храм. Яшчэ здалёк убачыце, як ён прыгожа ўзвышаецца над усімі будынкамі, як зззяюць крыжы і купалы! А як зойдзеце ўсярэдзіну, то залюбуецеся велічнай прыгажосцю, што так радуе людскія сэрцы. І ў двары проста цудоўна: пакладзена плітка, пасаджаны туі, стаяць лаўкі, каб прыхаджане маглі адпачыць.

Проста не верыцца, што ў нашым маленькім гарадку ёсць такі храм. Сюды людзі прыйдуць хрысціць дзетак, маладыя будуць браць шлюб, адсюль вернікаў будуць адпраўляць у вечнасць.

Дзякуй усім добрым людзям, якія спрычыніліся да будаўніцтва святыні, а найбольш – святару Мікалаю Пінчуку за яго мэтанакіраванасць, старанне, настойлівасць, за веру, што як бы цяжка ні даводзілася, а новы храм у Дзятлаве абавязкова будзе!

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.
Фота аўтара.

Святар Мікалай Пінчук у новай царкве.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 СТУДЗЕНЯ 2018 г.

НОВЫЕ ИМЕНА

Александр ХУМАЛА:

«ДИРИЖЕР все объясняет РУКАМИ...»

Большая радость и редкость – встретить человека, увлеченного творчеством, у которого горят глаза. Именно таков дирижер Александр Хумала. Он молод, беспредельно увлечен миром музыки и своей профессией. Получил два высших музыкальных образования. Список симфонических оркестров, которыми он дирижировал, впечатляет, как и список стран, в которых выступал: Франция, Голландия, Польша, США... Чем не повод для содержательной беседы?

О юбилее

– Александр, в минувшем году музыкальная капелла «Сонорус», где вы – главный дирижер, отметила свое 25-летние. Концерт в Большом зале филармонии удивил масштабной программой. Вы с наслаждением «купались» в виртуозных сочинениях композиторов, известных и признанных в мире…

– Очень рад, что юбилей имел резонанс, Большой зал филармонии был полон. Дорого внимание и публики, и прессы. На юбилей пришли многие артисты оркестра и хора, которые раньше работали в «Сонорусе». Коллектив, создателем которого является Алексей Александрович Шут, сначала возник в Молодечно, а со временем перебрался в столицу. На его концертах выросло не одно поколение исполнителей и слушателей. Замечательные солисты Оперного и Музыкального театров Наталья Акинина, Татьяна Петрова, Евгений Ермаков, – воспитанники капеллы.

– Когда в коллектив приходит новый руководитель, направление поисков меняется?

– Через полгода будет пять лет, как я пришел в капеллу. Моя задача как дирижера не просто презентовать новые сочинения, но воплощать именно те, которые были апробированы в Беларуси, но в силу разных обстоятельств не исполнялись, зато имели мощный резонанс и нашли слушателя за рубежом.

Когда я пришел в «Сонорус», то изложил музыкантам собственное видение будущих поисков и репертуарных предпочтений. И счастье, что исполнители его разделили. О дирижере можно сказать: один он – в поле не воин. Оркестрантам, артистам хора интересны как современные опусы, так и произведения столетней давности, но малоизвестные, не заигранные.

Мне кажется, у артистов капеллы какое-то время имелся своеобразный комплекс: мол, мы – коллектив областной. Ведь есть филармония, Оперный и Музыкальный театры, Президентский оркестр и Национальный оркестр под руководством Михаила Финберга, и у нас, конечно, возможности меньшие, чем у этих гигантов.

Радует, что за последние сезоны коллеги-музыканты перестали воспринимать «Сонорус» как коллектив областного масштаба. Гастроли проходят по всей Беларуси и за ее пределами. Наш высокий уровень подтверждается энтузиазмом, с которым встречают предлагаемые нами программы. Говорят, что мы стали играть много современной музыки. Но в нашем репертуаре немало классики, Баха. Кстати, «Сонорус» – один из немногих коллективов, кто в позапрошлом году участвовал в акции «Бах в метро». Организовали мы и проект «Музыка Филиппа Гласа» – целую ночь играли произведения знаменитого американского композитора.

Сейчас самым важным считается «продать зал». Но я не хочу просто продавать билеты, а стремлюсь, чтобы музыка, которую мы играем, была интересна музыкантам. Тогда она будет интересна и залу.

О генах

– Неужели в детстве вы мечтали стать именно дирижером?

– Мне исполнилось лет шесть или семь, когда бабушка привела меня в минский Оперный. Она была певица, имела красивое драматическое сопрано, участвовала в спектаклях оперной студии во Дворце профсоюзов. Первые три мои оперы – «Князь Игорь», «Аида» и «Бал-маскарад». И во времена учебы в Минском музыкальном училище и в Академии музыки часто ходил в Оперный. Позднее стал скупать диски. Открывал для себя постановки в «Метрополитен», «Ковент-Гарден». Академию музыки я закончил как хоровой дирижер. Пел в хоре у Виктора Владимировича Ровдо.

– Бабушкины гены сработали…

– Каждому творческому человеку важно накапливать опыт. Считаю, мне повезло. С одной стороны, получил музыкальное образование советского толка: белорусская консерватория во многом ориентировалась на программы Московской. Это мощные, давние традиции. И в то же время имею полноценное европейское образование, оперно-симфоническому дирижированию учился в Роттердаме. Есть опыт работы с зарубежными коллективами, и европейскими, и американскими. Этот синтез помогает.

– Знаю, что иногда вы выступаете как певец…

– С композитором Ольгой Подгайской мы действительно иногда выступаем в дуэте. Оля играет на органе, я пою. В минском кафедральном соборе впервые исполнили цикл песен известного польского композитора Генриха Гурецкого для органа и голоса. Эти же произведения мы исполняли и в Польше. В Поставах, где Тадеуш Стружецкий организует фестиваль «Органы Поставщины», был концерт.

Об иностранных языках

– Александр, параллельно с «Сонорусом» вы успеваете работать с оркестрами в Европе и за океаном. Это невозможно без знания языков. Много ли времени вам понадобилось, чтобы так хорошо выучить английский?

– Мой отец был капитаном дальнего плавания, ему английский был необходим. Мы с ним часто на английском общались. Ведь и мне нужно было владеть общепонятным языком: когда учился в консерватории, то каждое лето сам отправлялся на конкурсы и мастер-классы. Для этого работал на стройке, чтобы иметь деньги. Хоть в академии это не всегда одобрялось.

– Но вы также работали ассистентом дирижера во французском Лионе, когда там осуществлялась постановка оперы «Собачье сердце» (по Булгакову). Если дирижер что-то хочет объяснить оркестрантам, тут ведь важны оттенки, нюансы смысла…

– И да, и нет. Конечно, когда я вижу и понимаю, как работают артисты оркестра, это плюс. Когда жил и учился в Роттердаме, то голландский знал на бытовом уровне. Чтобы работать в театрах Германии, дирижеру нужен хороший немецкий язык. Во Франции – французский.

Но в любом оркестре вам скажут: «Плох тот дирижер, который объясняет словами!» Дирижер должен все объяснять руками.

О новых залах и акустике

– Александр, у вас много зарубежных впечатлений, связанных с музыкой и профессией. Что из европейских достижений очень хотелось бы перенести на белорусскую почву?

– Приведу несколько примеров из музыкальной жизни Польши. Там несколько академий музыки и их филиалов в разных городах, а не одна консерватория на всю страну. Музыкальные структуры развитые и разнообразные. Практически в каждом городе есть собственный оркестр. В центрах всех воеводств существуют филармонии.

Оперные театры работают в Варшаве, Познани, Вроцлаве, Кракове, Бытоме, Гданьске, Белостоке. Кстати, недавно в столице страны открыли новый оперный театр – Королевский. Новую филармонию возвели в Щецине, открылся зал в Кельце, во Вроцлаве появился Национальный форум музыки. В Катовицах за два года построили прекрасный зал. Причем над акустикой специалисты работают начиная со стадии проекта.

В 2007-м я поехал в Италию на мастер-класс. И там впервые услышал о такой специальности, как акустик. Спрашиваю у парня, который тоже приехал на мастер-класс: «А какой твой инструмент?» Он отвечает: «Я учусь строить акустику».

Причем образование у него высшее, закончил консерваторию. То есть уже 10 лет назад были разработаны программы обучения акустиков, существовали учебники. Понятие об акустике концертных зданий не вчера появилось. Подготовка кадров началась в 1960–1970-е годы, может, и раньше. Кстати, существует правило: когда формируется бюджет концертного зала, то половина суммы должна идти именно на обеспечение хорошей акустики – от нее зависит художественный эффект выступления каждого коллектива.

О планах на будущее

– Вернемся в Минск. Какие программы и премьеры ждут поклонников «Сонорус» в этом сезоне?

– В минувшем году сезон мы открыли рано, еще в августе. Свободных ниш для академических коллективов не так много, и их надо успеть занять. В столице выступаем в основном в зале «Верхний город», на площади Свободы. Недавно представили программу, посвященную трагическому событию – 100-летию со дня расстрела царской семьи, причисленной к лику страстотерпцев (оно будет отмечаться в этом году). В концерте впервые в Беларуси прозвучала оратория «Пять ангелов» Павла Карманова.

Новые произведения пишет для нас Ольга Подгайская. Она один из организаторов проекта КИНЕМО, в рамках которого старые немые фильмы озвучиваются современной музыкой. Фестиваль идет летом, в основном на открытом воздухе. В проектах КИНЕМО мы уже два раза с симфоническим оркестром озвучивали немые ленты. В этом году зритель увидит картину «Фауст» с оригинальной музыкой Подгайской.

Планов у «Сонoруса» много. Хотим исполнять произведения, которые в Минске никогда не звучали. Сочинения достойные, признанные классикой XX века. Хочется, чтоб их названия появлялись на афишах как можно чаще.

– Последний вопрос: о чем мечтает дирижер Александр Хумала?

– Самая заветная мечта – иметь концертный зал в Минске хотя бы на 300–400 мест, построенный специально для музыкальных проектов «Сонoруса». И обязательно по последнему слову техники, с учетом тех достижений и новинок, которые есть в современной акустике...

Ксения МИХАЙЛОВСКАЯ.

З НАГОДЫ

Алесь СІВЫ

Пра таблеткі, мух і катлеты

Пакуль Расія "ўстае з калень і ўмацоўвае духоўныя скрэпы", заходнія ворагі, якія, як вядома, апошнім часам множацца ў геаметрычнай прагрэсіі, працягваюць ладзіць расіянам розныя паскудствы па ўсіх накірунках.

Спорт – не выключэнне. Калі былы кіраўнік Маскоўскай антыдопінгавай лабараторыі Рыгор Родчанкаў з'ехаў за мяжу і стаў інфарматарам сусветнага антыдопінгавага ведамства, распавёўшы пра допінгавыя махінацыі ў расійскім спорце на дзяржаўным узроўні, а алімпійскай зборнай Расіі па выніках допінгавага расследавання дазволілі выступаць на Алімпіядзе-2018 толькі ў нейтральным статусе, вэрхал узняўся яшчэ той.

Тупалі нагамі дэпутаты Дзярждумы, у ток-шоу пра антырасійскую змову распавядалі і стары, і малады, самога Родчанкава называлі неадэкватным. Раптам высветлілася, што былы кіраўнік такой адказнай арганізацыі, як Маскоўская антыдопінгавая лабараторыя, у 2011 годзе "*прыцягваўся да крымінальнай адказнасці за незаконнае набыццё, захоўванне і збыт моцнадзейных рэчываў, працяглы час знаходзіўся на лячэнні ў псіхіятрычнай бальніцы, дзе яму быў пастаўлены адпаведны дыягназ*".

Героі "Сабачага сэрца" адразу задаліся б пытаннем: "Прабачце, але хто ж яго ў такім выпадку прызначыў у ачыстку?" Прафесар Прэабражэнскі адказваў так: "Я яго туды не прызначаў. Яму спадар Швондзер даў рэкамендацыю…"

Сёння расійскія "швондзеры" кусаюць локці, а вось 30 студзеня 2015 года "пацыент псіхушкі" Родчанкаў на ўрачыстай цырымоніі ў Музеі спорту быў уганараваны дзяржаўнай узнагародай – ордэнам Дружбы "*за вялікі ўнёсак у правядзенне, арганізацыю і перамогу зборнай Расіі на Алімпійскіх гульнях-2014 у Сочы*".

Сёння допінгавая тэма ў Расіі ўжо крыху адышла на другі план, тым больш што "ворагаў" нам ужо паказалі, а расійскім алімпійцам усё-такі дазволілі выступаць на Гульнях, але вока зачапілася за невялікую інфармацыю, якая днямі прамільгнула ў СМІ.

У Іркуцку праходзіў чэмпіянат Сібірскай федэральнай акругі па лёгкай атлетыцы. Усё было прыстойна да таго моманту, пакуль на спаборніцтвах нечакана не з'явіліся допінг-афіцэры. Паведамлялася, што гэта выклікала настолькі вялікі стрэс ва ўдзельнікаў, што 36 спартсменаў адразу ж альбо захварэлі, альбо не з'явіліся на старт і такім чынам пазбеглі працэдуры допінгавага кантролю.

"*Асабліва расчаравала немач, якая зваліла з ног вядомую бягунню Наталлю Арыстархаву,* – кпілі журналісты. – *Напрыканцы мінулага года яна паказала фантастычныя вынікі, і ў Іркуцку чакалася тое ж самае. Але арганізм на піку формы, як вядома, асабліва ўспрымальны да вірусаў…*"

Як бачым, пакуль сабакі брэшуць пра "ворагаў народа" і антырасійскія змовы, допінгавы караван павольна, але мэтанакіравана рухаецца наперад. І, як казаў таварыш Пуцін, варта было б у гэтай сітуацыі вызначыцца, дзе мухі, а дзе катлеты.

Вы можаце спытацца: "А пры чым тут беларускі спорт?" Усё проста. Вучыцца лепш на чужых памылках. Варта, каб нашы спартсмены менш слухалі прапагандысцкія закіды суседзяў, а больш – сваіх спецыялістаў, у якіх, будзем спадзявацца, хапае розуму не шукаць лёгкіх шляхоў да поспеху.

Зрэшты, у гэтым годзе беларускія спартсмены ўжо адзначыліся. Беларуская федэрацыя лёгкай атлетыкі афіцыйна паведаміла, што за парушэнне антыдопінгавых правіл на два гады дыскваліфікавана ўладальніца залатога медаля ў камандным заліку Кубка Еўропы ў бегу на 10 тысяч метраў Людміла Ляховіч. І тут трэба не ворагаў шукаць, а найперш знайсці люстэрка і паглядзець на сябе.

Калі трохразовы алімпійскі чэмпіён Уладзімір Парфяновіч быў дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, ён прапаноўваў увесці крымінальную адказнасць за допінг. Аднак яго ініцыятыву тады чамусьці не падтрымалі на самым высокім узроўні. Хаця допінгавая праблема для Беларусі, як бачым, актуальная і сёння не толькі для дарослых спартсменаў, але і для юнакоў. І галоўнае тут не хаваць галаву ў пясок, бы тыя страусы, і не шукаць знешніх ворагаў, як расіяне. А апошнія са сваімі баранамі няхай самі і разбіраюцца…

АЛІМПІЯДА-2018

Залатая жыла беларускага спорту

На Алімпіядзе ў Паўднёвай Карэі беларускія балельшчыкі, як заўжды, будуць чакаць медалёў ад беларускіх лятаючых лыжнікаў.

Да Алімпіяды ў Пхёнчхане застаюцца лічаныя дні (Гульні стартуюць 9 лютага), і сёння мы пазнаёмім вас з камандай нашых фрыстайлістаў.

Трэба сказаць, што ў гэтым відзе спорту праблем з алімпійскімі медалямі да апошняга часу не назіралася. І тут вялікая заслуга не толькі саміх спартсменаў, але і галоўнага трэнера нацыянальнай каманды **Мікалая Казекі**, які ўжо доўгія гады трансфармуе любоў да фрыстайла ў медалі самай рознай вартасці.

Зрэшты, ацаніце самі прадукцыйнасць фрыстайлістаў! Алімпійскія гульні 1998 года ў японскім Нагана – "бронза" **Дзмітрыя Дашчынскага**; Солт-Лэйк-Сіці (ЗША, 2002) – "бронза" **Аляксея Грышына**; Турын (Італія, 2006) – "серабро" **Дзмітрыя Дашчынскага**; Ванкувер (Канада, 2010) – "золата" **Аляксея Грышына**; Сочы (Расія, 2014) – "золата" **Антона Кушніра** і **Алы Цупер**.

Дарэчы, на апошняй Алімпіядзе залаты медаль 34-гадовай Алы Цупер інакш як сенсацыяй і не называлі. За два гады да Гульняў спартсменка нарадзіла дзіця, паўтара года была без трэніровак, і на Алімпійскія гульні асабліва не збіралася. Тым не менш, дзякуючы трэнеру і падтрымцы сям'і, Ала адправілася ў Сочы… і не пашкадавала. Дык чаму б і зараз не паўтарыць подзвіг чатырохгадовай даўніны?

Ужо вядома, што на Гульнях-2018 акрамя Цупер выступяць яшчэ пяць беларускіх фрыстайлістаў – гэта **Антон Кушнір**, **Максім Гусцік**, **Станіслаў Гладчанка**, **Ганна Гуськова** і **Аляксандра Раманоўская**.

Алімпійскага чэмпіёна Антона Кушніра прадстаўляць не трэба. Уладальнік Вялікага і Малога хрустальных глобусаў Кубка свету сезона 2009–2010 гг., 12-разовы прызёр этапаў Кубка свету. Пасля сочынскай Алімпіяды Антон працяглы час залечваў траўмы, перанёс некалькі аперацый, але спецыялісты мяркуюць, што спартсмен вярнуўся да добрай формы. І нядаўняя перамога на этапе Кубка свету ў Маскве – таму пацвярджэнне.

Станіслаў Гладчанка – малады перспектыўны фрыстайліст. У мінулым годзе на этапе Кубка свету ў амерыканскім Дзір-Вэлі заняў 2-е месца і ў тым жа годзе быў пятым на чэмпіянаце свету.

Максім Гусцік – двухразовы чэмпіён свету сярод юніёраў, 4-разовы пераможца Кубка Еўропы ў агульным заліку. Быў прызёрам на этапах Кубка свету і на чэмпіянаце свету.

Ганна Гуськова таксама пры ўдалым раскладзе мае шанц на алімпійскі медаль, а значыць, надзеі на фрыстайлістаў – самыя аптымістычныя.

"Антон – лідар, а ўсе астатнія цягнуцца за ім, – паведаміў перад ад'ездам на Гульні **Мікалай Казека.** – *Унутрана я адчуваю: кожны можа заваяваць медаль. Гэта як момант ісціны надыходзіць у адказны перыяд спаборніцтваў. Кожны спартсмен можа раскрыцца зусім з нечаканага боку".*

Двухразовы алімпійскі прызёр **Дзмітрый Дашчынскі** дадае, што "*фрыстайл – гэта такі від спорту, дзе на выступленне могуць паўплываць і дадатковыя абставіны*".

"Вось, напрыклад, скачаш ты з трампліна, а менавіта ў гэты момант пачаў дзьмуць вецер, – распавядае ён. – *Позна нешта змяняць, скачок можа не атрымацца. Тым больш, наколькі мне вядома, надвор'е ў Паўднёвай Карэі непрадказальнае. Акрамя таго, фрыстайл – гэта яшчэ і суб'ектнасць. Калі ў лыжных гонках перамагае той, хто прыбег на фініш першым, то ў фрыстайле толькі суддзі вырашаюць, якую табе ацэнку паставіць. Але веру, што ўсё ў нас атрымаецца…"*

Алесь СІВЫ.

Народная Воля http://www.nv-online.info
30 СТУДЗЕНЯ 2018 г.

СВЕТСКАЯ ХРОНИКА

Владимир Прокопцов откопал в себе неожиданный талант

В стране объявлен общий сбор красавиц: по областным городам идет кастинг девушек на конкурс "Мисс Беларусь-2018". В жюри впервые приглашен директор Национального художественного музея Владимир Иванович Прокопцов. Как человеку со вкусом строгой классической сборки работалось на первых просмотрах, которые проходили в Гомельской области?

– Откопал в себе неожиданный талант – ценитель современной женской красоты, – сказал Владимир Иванович, и по интонации чувствовалось, что он сам удивлен своим участием в этом проекте. – Столько впечатлений! На кастинг в Гомеле приходили мало того что красивые девушки, так еще и хорошо образованные: врачи, учителя, социальные работники. Они занимаются благотворительностью, волонтерской деятельностью, умеют поддержать разговор, знают английский, прекрасно владеют белорусским.

Читали стихи! Меня поразило, как развита молодежь. Жаль, что многие не прошли кастинг по росту, который по условиям конкурса должен быть не ниже 174 сантиметров.

Добавим, что еще у конкурсанток не должно быть пирсинга и татуировок на теле. Они не должны состоять в браке или воспитывать детей. Победительнице национального конкурса "Мисс Беларусь-2018", который пройдет в столице в мае, достанется корона и крупный денежный приз. А также право представлять страну на международных подиумах. В Минске отборочный кастинг пройдет 10 и 11 февраля.

Виктория ДРОЗД.

ЗАОЧНЫЙ ДИАЛОГ

Дружит ли морковь с картошкой?

Всеволод Стрельченко (г.Житковичи):

– Как влияет на сохранность картофеля его соседство с другими овощами? Например, с морковью.

– Во время хранения морковь выделяет небольшое количество этилена. Совместное хранение этих двух культур нежелательно. Морковь провоцирует прорастание картофеля; особенно вредно, когда моркови много. А вот если ее немного, выделяющийся этилен в малых дозах, наоборот, подавляет прорастание.

– Как определить, много или мало?

– В порядке эксперимента поставьте один ящичек моркови с несколькими мешками картошки, и вы увидите результат.

– Спорный вопрос: нужно ли перебирать картофель зимой? Ученые не советуют это делать, а дачники, насколько я знаю, это делают. Хотелось бы знать ваше мнение.

– При переборке инфекция, если она есть, быстро переносится с клубня на клубень. Даже при самом нежном обращении на клубне появляются микротрещины. А раз так – повышается интенсивность дыхания, активнее идут все процессы, в том числе и развитие болезней.

– Заодно хотелось бы спросить: как бороться с колорадским жуком? Что ни делаю – большого эффекта не вижу.

– Попробуйте применить распространенный препарат децис. Но не используйте его в жаркую погоду. В это время нарушается механизм действия, и препарат быстро разлагается. Наш читатель из Дрогичина Михаил Середа во влажные дни обрабатывал им картофель. И расходовал раствор (10 капель на ведро воды) на 3 сотках. Через неделю жука не было.

ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

Обрезка морозов не боится

Обрезать плодовые деревья можно и зимой. При этом необходимо учитывать, что у старых растений цветочные почки начинают закладываться и развиваться раньше, поэтому запоздалая обрезка может привести к повреждению и удалению большого числа цветочных почек.

Любительские сады небольшие, обрезку можно проводить в более подходящие сроки, поближе к весне, но до начала сокодвижения, то есть за месяц до набухания почек. Лучшее зарастание ран, нанесенных обрезкой, наблюдается в начале вегетации, но это не значит, что раны, нанесенные в зимние сроки, будут зарастать хуже. При правильной, грамотной обрезке, если срезы вовремя замазать садовым варом, зарастание ран идет без отклонений.

Зимнюю обрезку начинают с яблонь как с более зимостойкой плодовой породы, а затем во второй половине зимы продолжают обрезку остальных плодовых деревьев.

По степени укорачивания обрезку подразделяют на:

– слабую – укорачивание однолетнего прироста на ¼;

– среднюю – укорачивание на 1/3;

– сильную – укорачивание на ½.

Слабую обрезку молодых деревьев применяют тогда, когда хотят ускорить их плодоношение.

Если деревья имеют сильный однолетний прирост (50–70 см), то прибегают к слабой обрезке, чтобы не вызвать вновь сильный рост у новых побегов.

Сильную обрезку молодых деревьев применяют в том случае, когда необходимо усилить рост, ветвление и утолщение оснований ветвей. Если у молодых деревьев наблюдается очень слабый рост (менее 30 см), также прибегают к сильной подрезке однолетнего прироста. Если прирост менее 15 см, скелетные ветви нужно укорачивать до двухлетней древесины.

Итак, степень обрезки зависит от типа кроны и от роли, которую играют отдельные ветви и разветвления в кроне данного дерева. Например, скелетную ветку подрезать можно слабее, чем обрастающие, в этом случае крона становится более насыщенной плодовой древесиной и урожайной.

БЫВАЕТ И ТАКОЕ...

Домашние лекари

Принес однажды внук суточного щенка, и кошка не только своего котенка выкормила, но и песика. Прямо как доктор, она каждый год присматривает за козлятами, проверяет, нет ли больных. А в этом году просто спасла козленка. Коза очень тяжело рожала последние два раза. Нынче же перед козлением я дала ей 50 г водки. Первый козленок родился нормально, а второго она «выплюнула» стоя, и малыш ударился о стену (я не успела подхватить). Занесла его в дом, а он не двигается и ноги – как варенные макароны.

Кошка двое суток практически не отходила от него: погуляет – и снова ему головку лижет. Я же ножки растирала. На третий день козленок встал на ноги, а через неделю бегал наравне со своими братцами.

Этим летом у меня разболелась нога. Так коленка болела, что иногда приходилось ходить с палочкой. И вот однажды, встретив корову с пастбища, я приготовилась к дойке. Вдруг почувствовала такую боль, что не знала, куда ногу деть. Дою, плачу и причитаю: «Доча, что же делать, неужели я попаду в больницу?!» Кое-как подоила, встаю – и вдруг корова поворачивает голову и начинает лизать мою больную ногу своим шершавым языком. Да не в одном месте, а так, будто массаж всей ноги делает.

Десять дней после каждой дойки корова меня так лечила. Причем, если я была в брюках, она старалась задрать штанину. Поняв это, я стала ходить в хлев в халате. После такого «курса терапии» я почувствовала облегчение. Удивительно: когда нога перестала болеть, корова сама прекратила делать массаж.

Галина КОРШУНОВА.

Барановичский район

УЧЕНЫЕ СЧИТАЮТ

Источник долголетия

Среди выращиваемых видов капусты *пекинская капуста* занимает особое место благодаря своим удивительным качествам. Этот вид не имеет себе равных среди овощных культур по скороспелости, урожайности, а главное – по темпам нарастания вегетативной массы урожая. Особой популярностью она пользуется у населения Китая, Японии, Кореи, Вьетнама и других стран Азии. Там она известна под названием *кимча* (это салат из пекинской капусты со сладким перцем и дайконом), ее употребляют в свежем виде долгожители, утверждающие, что своей долгой жизнью и выносливостью они обязаны пекинской капусте.

У пекинской капусты используют в пищу листья и кочаны в любой фазе развития, чего не скажешь о белокочанной.

Пекинская капуста уже через 20–30 дней после высадки рассады пригодна к употреблению. Обратите внимание на сорт *Марфа*.

Чем же так полезен этот вид капусты?

Пекинская капуста в сравнении с другими видами капусты богата солями калия, кальция, фосфора, железа, витаминов B_1, B_2, PP, каротином, а витамина C в ней больше, чем в салате; она содержит в два раза больше белка, чем белокочанная.

Пекинская капуста имеет три формы: листовая, полукочанная и кочанная.

Самые скороспелые формы – листовые. Их начинают убирать через 30-35 дней после всходов, кочанные – через 60–80 дней. Длина листьев капусты от 30 до 60 см, с толстыми, широкими, сочными и нежными белыми корешками.

Из пекинской капусты готовят всевозможные салаты с зеленью лука, петрушки, сельдерея, укропа с добавлением сметаны, майонеза, растительного масла, сока лимона. Ее квасят с чесноком, перцем и другими пряно-ароматическими растениями. Листья пекинской капусты тушат, кладут в супы, используют для приготовления голубцов.

Пекинскую капусту выращивают как в открытом, так и в защищенном грунте под простейшими пленочными укрытиями. Поэтому сеять ее можно практически в любое время года.

Оптимальная температура для выращивания пекинской капусты – 15–24ºС. Всходы ее переносят заморозки до минус 1–2ºС, а растения в фазе четырех настоящих листьев – до минус 4ºС.

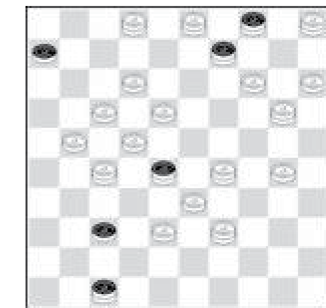
Раздел ведет агроном Федор ВЕРАВОЙША.

ШАШКІ

Чытачы ствараюць прыгажосць

Нам прыемна знаёміць чытачоў з новымі прыгожымі творамі нашых аўтараў. Хочацца пажадаць ім і далейшага натхнення і творчых поспехаў.

Першае слова ў гэтым выпуску – галоўнаму архітэктару "Мінскдзяржпраекта", чэмпіёну свету ў жанры "задачы", міжнароднаму гросмайстру **Анатолію Шабаліну**. Архітэктура яго задачы неверагодная! Дамка чорных замыкаецца ў двух варыянтах на сярэдзіне дошкі.

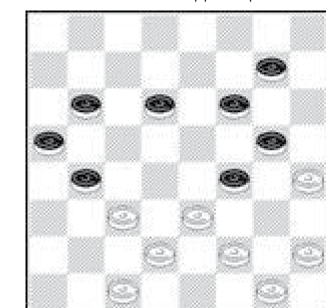

№1 **Белыя**: 12, 14, 15, 17, 18, 21, 22, 30, 33, 38, дамкі 2, 3, 5, 20, 27, 29, 39 (17).

Чорныя: 6, 37, дамкі 4, 9, 28, 47 (6).

43(25**А**), 36, 31, 17, 11, 3:14, 19, 4 **(10) А**(48), 38-33, 43, 29-24, 31, 17-11, 5:14, 13, 15:4 **(9)**.

Мінчанін **Валерый Свізінскі** прапануе свае творы на 64-клетачнай дошчы.

№2 **Белыя**: c1, c3, d2, e3, f2, g1, h2, h4 (8).

Чорныя: a5, b4, b6, d6, f4, f6, g5, g7 (8).

ed4(de5), de3(b:d2), fg3, e5(d6), d2, f2, a7(e5), c5(f4), g5, e7 x.

№3 **Белыя**: a5, b2, c1, c3, e1, e3, f2, f4, g1, h2 (10).

Чорныя: a3, c5, c7, d4, d6, e5, e7, g3, h4, h6 (10).

g5(b4), f4, e5, cd2, f6(e3), e5(gf2), g3, f4, e3x.

Дамачную праблему з рэдкім матывам нават для 100-клетачнай кампазіцыі прапануе пераможца апошняга матча Украіна–Расія–Беларусь **Аляксандр Мікалаеў** (Цвер).

№4 **Белыя**: g1, b2, e3, h6, e7 (5).

Чорныя: b6, e5, g5, f4, b4, дамка e1 (6).

d8, h4(c1**A**), c3, gf2, f4, f4 x **A**(a3), c3, gf2, f4/h2, e5 x.

Наступныя кампазіцыі спецыяльна для нашай рубрыкі прапануе прызёр чэмпіянату Беларусі **Мікалай Ляшкевіч** (Мінск).

№5 **Белыя**: a1, e1, g1, f2, e5, g5, f6, g7 (8).

Чорныя: d2, c3, g3, b4, d4, h4, b6, e7 ,d8 (9).

d6, b2, e5, d6, f2, h8, h2 x.

№6 **Белыя**: a1, a3, g5, b6, f6, a7, e7, g7 (8).

Чорныя: f2, h2, c3, e3, d4, h4, c5, e5, d8 (9).

c7, gf8, h6, c7, b4, g1 x.

Для чарговага бліц-конкурсу **Анатоль Панчанка** прапануе пазіцыі беларускіх аўтараў з базы **Антанаса Гімбутаса**, якія яшчэ не друкаваліся.

№7 **Віктар Шульга** (Мінск):

Белыя: a7, b6, d4, f4, g1 (5).

Чорныя: e7, g7, f6, c5, h2 (5).

№8 **Віталь Варушыла** (Мінск):

Белыя: c7, e7, b6, d6, f6, c5 (6).

Чорныя: h6, a5, b4, a3, g3, d2, f2 (7).

№9 **Петр Шклудаў** (Наваполацк):

Белыя: e7, d6, f6, a5, e5, g5, d4 (7).

Чорныя: b8, c7, b6, h6, c3, b2, d2, h2 (8).

Знайдзіце выйгрыш за белых.

Закончым знаёмства з творамі нашых аўтараў таксама задачамі-100 **Віктара Шульгі** – вядучага рубрыкі.

На замыканне дамкі і шашкі чорных

№10 **Белыя**: 8, 13, 20, 30, 31, 44, 45, дамкі 24, 25, 33, 43 (11).

Чорныя: 15, дамка 2 (2).

9(36**А**), 45-40, 22, 38, 25-43[(**49**)35] **А**(4), 24-29, 29-40, 27, 43, 49 [(**50**)44].

№11 **Белыя**: 14, 19, 20, 24, 29, 30, 40, 41, 44, 50, дамкі 25, 26 (12).

Чорныя: 15, дамка 2 (2).

13(46**А**), 12, 19, 12-40, 25-34 [(**45**)35] **А**(5), 17, 14, 23, 24-20, 45, 43, 49 [(**50**)44].

Супаставім рашэнні

"Народная Воля" ад 28 лістапада 2017 года.

№13: c7, b6, d4, g5, f4(a1), b2, f2 x.

№14: f6, f8, d6, fe7, c7, e3, a3 x.

Дакладныя адказы даслалі: **Аляксандра Камінская** (Вілейка), **Юрый Голікаў** (Цвер, Расія), **Эдуард Дамброўскі, Віталь Варушыла**, **Іван Наўроцкі** (Мінск), **Аляксандр Шурпін** (Івянец), **Уладзімір Бандарык** (Лугавая Слабада Мінскага раёна), **Мікалай Зайцаў** (Баранавічы), **Рыгор Краўцоў** (в.Рублёўск Круглянскага раёна.), **Уладзімір Валчкоў** (Маладзечна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзел), **Ігар Ананіч** (Гродна), **Уладзімір Панько** (Камянец).

Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць!

Свае лісты дасылайце на адрас: ***220030 Мінск, вул. Энгельса, 34а, "Шашкі"***

або на электронны адрас: **shulga.checkers@gmail.com.**

Віктар ШУЛЬГА, міжнародны майстар спорту па шашачнай кампазіцыі.

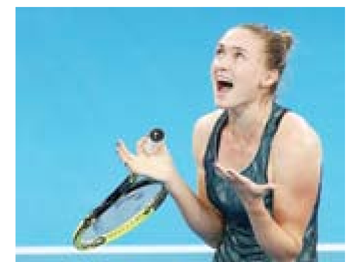
МАЗАІКА

Арына Сабаленка змяніла трэнера

Новым настаўнікам беларускай тэнісісткі стаў шведскі спецыяліст Магнус Норман, які раней працаваў з тэнісістам Стэнам Ваўрынкам.

Напярэдадні стала вядома, што спартсменка развіталася са сваім асабістым трэнерам **Халілам Ібрагімавым**, з якім супрацоўнічала каля двух гадоў.

Раней Ібрагімаў сам казаў, што неабходны новы трэнер, больш вопытны, паколькі на такім узроўні, на якім цяпер знаходзіцца Арына, ён ніколі не працаваў.

Ёсць рэкорд!

23-гадовая беларуская тэнісістка Аляксандра Сасновіч, што ўпершыню ў кар'еры дабралася да 3-га раўнду адкрытага чэмпіянату Аўстраліі, паднялася на рэкорднае для сябе 46-е месца ў абноўленым рэйтынгу WTA.

Узначальвае сусветны рэйтынг 27-гадовая датчанка Каралін Вазняцкі, якая ў мінулую суботу выйграла Australian Open і вярнулася на вяршыню рэйтынгу WTA ўпершыню са студзеня 2012 года.

Старыя знаёмыя…

Мужчынская зборная Беларусі па гандболе згуляе з камандай Аўстрыі ў плэй-оф кваліфікацыі чэмпіянату свету-2019.

Матчы плей-оф пройдуць 8 і 12/14 чэрвеня. Першая гульня адбудзецца ў Мінску.

Варта адзначыць, што на Еўра-2018 Беларусь перамагла ў групе Аўстрыю з лікам 27:26, выбіўшы яе з турніру.

МЧС ПРЕДУПРЕЖДАЕТ...

Адрас рэдакцыі:
220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

9 772071 964000 18009

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 29.01.2018 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 23 340 экз. Заказ № 158.